

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:

N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777

„**AU PARADIS**” Firma WEBER
& BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

GEVESTIGD

FOTOGRAFISCH ATELIER
H. THEOBALD

voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.

BATAVIA-SOERABAIJA.

LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.

TELEPHOON 33770.

„S-GRAVENHAGE.

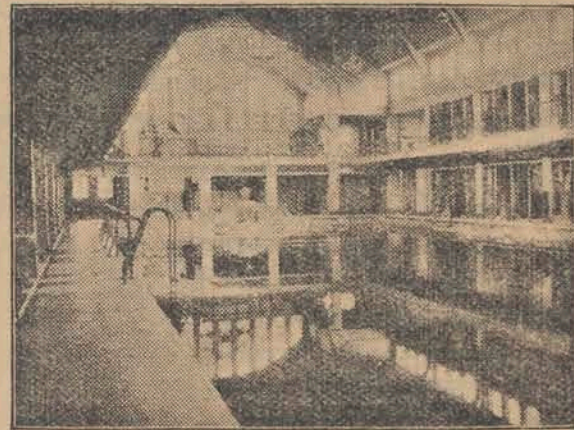
Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739

Postrekening 69868

Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M

Moderne inrichting, volkomen aan de hoogste eischen
van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Accountantskantoor VAN LINGE

Wilhelminastraat 80 - DEN HAAG - Tel. 70922

Vertegenwoordiging in Ned.-Indië:

ADMINISTRATIEKANTOOR „UNIE”,

WINCKEL, DE LANGE & CO., Malang (Java)

**BELASTINGZAKEN, ACCOUNTANCY en
Administratiën in Nederland en Ned.-Indië**

E. D. VAN LINGE Rzn., Accountant, Den Haag

E. W. A. SNOEK, Oud-Insp. der Dir. Bel., „ ”

J. O. KOLKMEIJER.

Oud-Insp. van Financiën in Ned.-Indië.

W. J. L. DE LANGE, Accountant, Malang (Java)

Hoogere Burgerschool

5 JARIGEN CURSUS

(met voorbereidingsklassen)

„Instituut WULLINGS”

- VOORSCHOTEN -

In verband met Kon. Besl. van 13 Nov. 1923
is de afd. H. B. S. in Sept. 1924 na een ge-
meenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse gesplitst
in TWEE AFDEELINGEN:

a. Wis- en Natuurkundige afdeeling

met het tegenwoordige Eind-Examen H. B. S.
5-jarigen cursus (art. 57b).

b. Litterair Economische afdeeling

met het Eind-examen H. B. S. 5-jarigen cursus
bedoeld onder e in Art. 1 Kon. Besl. 13 Nov. 1923.

Kost- en Schoolgeld f 1800.-, f 2000.-

Tot heden slaagden:

253 leerl. v. Eindex. H. B. S. 5-j. o.

In Juli 1924 24 „(v/d 24) „ ” ”

In Juli 1925 21 „(v/d 23) „ ” ”

Bij de instelling van het School-Eindexamen
werd het Instituut WULLINGS in 1921
aangewezen als een H. B. S. met 5-jarigen
cursus overeenkomstig artikel 45-tredecies
der Middelbaar-Onderwijswet.

Voorschoten, Juli 1925.

De Directeur: H. WULLINGS

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805

HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 - DEN HAAG
BRAND - BEDRIEF - INBRAAK

Instituut R. KUYPER

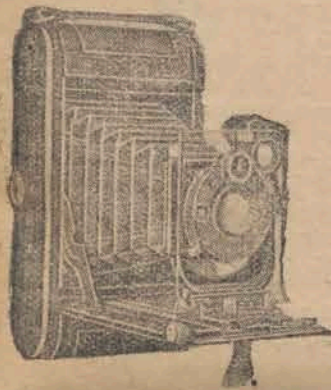
Amsterdam R. Vinkeleskade 61

Gecomb. mondel. en schriftelijke opleiding, met club- en
privaatlessen in alle hooftplaatsen.

M.O. Staa sinrichting

M.O. Staath. h. kunde, alle acten Boekhouden (ook Staats-
praktijkdiploma) Gemeen. teadministratie. Ook studiege-
legenheid voor hen die geen examen wenschen te doen.
Prospectus met examenresultaten, aanbevelingen en op-
gave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak, alsmede
proefles op aanvraag kosteloos.

AMATEURFOTOGRAFEN

Groote
Jaarlijksche
Opruiming

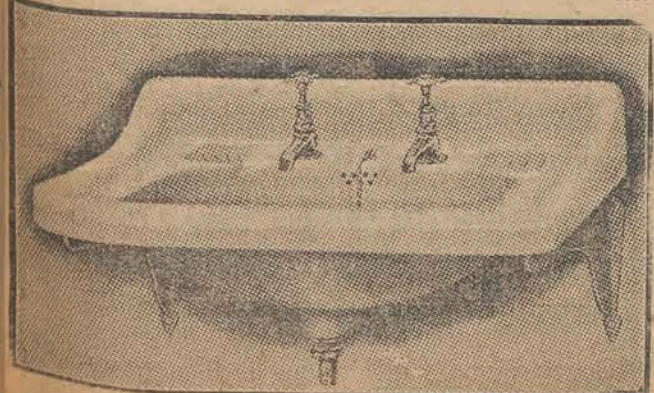
tegen ongelooflijk
lage prijzen

Fotohandel R. A. LAPPÖHN

HEERENGRACHT 3^B PASSAGE 43

DE KLERK & TEN BRUGGENCATE

VASTE WASHTAFELS, groote maat,
reeds van af f 22.50 compleet.

Electricische ornamenten en -apparaten.
Laan van Meerdervoort 150, 's-Gravenhage. Tel. 35122

VAN GULIK's Wijnhandel
 Ze Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
 's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen 5118

M. STEINS - DEN HAAG
 Korte Houtstraat 14^a
 VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
 SCHOEN-REPARATIËN 5115
 n uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend
Eerste klasse Maatwerk.

Tandarts Dr. A. KERVEL
 Frederik Hendriklaan 45
 DEN HAAG TELEF. 50122
 Spreekuur 9-3
 Belangrijk verlaagd Tarief
 bij contante betaling. 5037

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJ
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEFOON 14427
 DEN HAAG 5217

 Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

A. SCHRÖDER & CO.
 GROENMARKT 25, 26, 28
 'S-GRAVENHAGE 5176
BEDDEN-MAGAZIJN
 Ruime keuze
KINDER-STOELN
 (in Wit-lak-, Pitch-Pine-, Noten- en Eikenkleur).

KINDER-LOOPHEKKEN, LEDIKANTEN
 enz., enz.

Het Instituut **SCHOEVEERS**
 STADHOUDERSPLEIN 3 - DEN HAAG
 wordt voornamelijk door het goede
INDISCHE PUBLIEK
 bezocht. Prospectus gratis voor Typen, Talen, Steno, Boekhouden

INHOUD: Over het Bevolkingsvraagstuk in Indonesië en de uitbreiding van den Dienst der Volksgezondheid. — Lijst van Inlandsch- en Maleisch-Chineesche Bladen en Periodieken. — Nederlandsche Reisvereeniging. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Ind. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdelingen: (I. Amsterdam, II. Apeldoorn, III. 's-Gravenhage, IV. Utrecht). Mededeelingen: (I. Van het Hoofdbestuur, II. Van het Dagel. Bestuur, III. Van de Redactie, IV. Van het Inform.-Bur.) — Mutatiestaat van 13 tot 20 Januari 1926. — Verbeterde Ledenlijst van de Vereeniging „Suriname”.

Over het Bevolkingsvraagstuk in Indonesië en de uitbreiding van den Dienst der Volksgezondheid door H. F. TILLEMA. (Slot).

Koppensnellen.
 Het koppensnellen is verboden. Dit alles grijpt diep in in het leven van de menschen. Ze moeten heerdiensten verrichten, belastingen opbrengen. Wat krijgen ze er voor terug? Orde en meer veiligheid heerschen er nu. Dat is juist, maar dat waardeeren de menschen niet steeds. 't Kwam te plotseling.

Aanleg van wegen.
 Op Timor, Flores, Soemba, Soembawa zijn honderden en honderden kilometers weg aangelegd door vaak uiterst moeilijk terrein! Ik zag taluds van bergsteen opgestapeld van wellicht 30 en meer meters hoog, honderden meters lang. Ik kreeg respect voor den arbeid der bestuursambtenaren en de officieren en ingenieurs, die het tracé hadden uitgezocht en het werk volbracht. Vele miljoenen heerdienst dagen vertegenwoordigen die wegen. Maar verkeer zag ik op die wegen niet — behalve op Zuid-Celebes — vanuit mijn auto of vanaf mijn paard. Natuurlijk zijn die wegen nuttig voor den bestuursambtenaar, voor de veiligheid en de rust in die verre streken. Men kan zich snel verplaatsen en spoedig ingrijpen waar de rust verstoord raakt. Ook heeft men op die manier weinig rustbewaarders nodig. De orde wordt op het eiland Flores (eenige honderden kilometers lang!) gehandhaafd door nog geen 250 man gewapende politie!

De nieuwe kapala's.
 Op verschillende eilanden werd in het tijdperk van krachtige actie, de macht der oude adathoofden geknakt. Verschillende personen, die zich wat op den voorgrond hadden weten te plaatsen, werden tot „kapala” aangesteld. Hun gezag was volgens de adat zeer dubieus. 't Kon wel niet anders, dat weef ik wel, maar de bevolking voelt dit als groot onrecht, haar aangedaan.

Verplaatsen van menschen.
 Op Noord-Nieuw-Guinea zag ik hoe het bestuur de menschen vanuit hun paalwoningen boven het water, dwong in huizen, op het land geplaatst, te gaan wonen. Met de beste bedoelingen natuurlijk! Men wil den menschen tuinbouw gaan leeren, aan meer orde gewennen. Zij zijn dan ook veel beter bereikbaar, wat het bestuur vereenvoudigt en vergemakkelijkt. Wat heel wenschelijk is, gezien het enorme gebied, dat één enkel bestuursambtenaar moet besturen. Maar in sanitair opzicht is de maatregel vermoedelijk een gevaar, want nu blijft alle vuil, dat vroeger door de zee werd opgenomen en onschadelijk gemaakt, op het land liggen en zal de aanleiding zijn tot verspreiding van infectieziekten, die de bevolking vroeger niet kende. Hadden de be-

stuursambtenaren het advies kunnen inwinnen van een hygiënist, de maatregel zou vermoedelijk zijn uitgesteld.

Verbetering van den veestapel.
 Op Soemba tracht het Bestuur door den invoer van Australische hengsten, het paardenras, dat sterk achteruitging, te verbeteren. Een prijzenswaardige maatregel, even lofwaardig als de poging door den invoer van Britsch-Indisch vee een goeden veestapel te krijgen. Het eiland voert paarden uit. De paarden worden op de booten der K. P. M. begeleid door menschen, die er gedurende de reis op passen. Ze komen te Soerabaja, ontvangen er geld. Met dit geld gaan ze goede sier maken. Teruggelkomen, hebben ze naast geld, „sakit Soerabaja” meegenomen. Hiermee infecteeren ze hun vrouwen en het liedje, boven gezongen, herhaalt zich. Zeer tot schade van de bevolking, die vermoedelijk toch al, volgens het onderzoek van Rodewald, afneemt. Ik weet zeer goed, dat maatregelen er tegen hoogst moeilijk zijn, maar met doodzwingen van misstanden komt men er niet!

Verkeer en geslachtsziekten.
 Hetzelfde verschijnsel doet zich voor op Zuid-Celebes, waar veel lastauto's langs de wegen snorren. Op die plaatsen, waar het verkeer het sterkst is, nemen ook geslachtsziekten toe. Op een der centra in die streek noemt men ze „sakit passar”, omdat de passar de rendez-vous plaats is voor chauffeurs en vrouwen die gaarne wat willen verdienen en zich prostitueren. Ik merk even op, dat de zeden op sexueel gebied vaak zeer streng zijn, maar dat die door de aanraking met de Westersche cultuur losser worden. Op overspel, vroeger met den dood gestraft, staat nu gevangenisstraf van b.v. één jaar. Deze straf is uiterst licht, vergeleken met vroeger.

De politie.
 Politie soldaten zijn ook op tal van plaatsen in de Buitengewesten kultuurdragers. Geen grooter „rameh-rameh” voor het garnizoen op een plaatsje aan de kust van Zuid-Celebes gelegen, dan het op meerdagsche oefening moeten naar een kamp ook in die buurt gelegen, waarvan alle mannen een groot deel van 't jaar met hun scheepjes afwezig zijn. De gevolgen blijven niet uit natuurlijk, want tal van die politiemannen lijden aan gonorrhoe en syphilis.

Een drama in de bergen.
 In het hartje van Midden Celebes — in de buurt van het Possomeer — zag ik een kamp. De bewoners waren van hun bergen gehaald. Daar woonden ze voor hun doen goed en gezond. De kampong die ik zag was de derde, die de menschen gebouwd hadden! Tweemaal hadden ze hun nieuwe kamp moeten verlaten, omdat ze er stierven als ratten! Resident Tideman was er bij. Hij vond het een drama, ik ook! Tal van verplaatsingen heeft het bestuur overal in den archipel gelast. De menschen woonden op moeilijk bereikbare plaatsen. 't Bestuur was, gezien de geweldige afstanden, te zwaar. Men concentreerde de menschen. Men zocht een geschikte plaats uit, liefst bij een kali, omdat men dan water had. Maar voorlichting, advies, ontbrak. 't Gevolg was, dat er dikwijls hevige malaria uitbrak onder menschen, die er nooit aan hadden geleden. Dat is onrecht!

Posso, dat verplaatst moest worden.
 In Posso woonde een controleur, die van meening was, dat het plaatsje zeer ongezond was. 't Wilde het verplaatsen naar gezonder streken. Lof felijk voornemen! Maar zou de plaats, die hij uitzocht, gezond zijn? Het toeval wilde, dat er te Posso een off. v. gezondheid was, die kijk had op het malaria-vraagstuk. Resident Tideman verzocht dezen, om een onderzoek in te stellen. Wat bleek! Het plaatsje was niet ongezond! Indien geen behoorlijk sanitair advies had kunnen zijn ingewonnen, Posso zou verlaten zijn — zeer tot schade van de handelaren en anderen, die er woonden!

Wilt ge in alle opzichten tevreden zijn, koopt dan Uw **GOUD EN ZILVER** of brengt Uw Reparatiën bij W. K. POULUS 44 WESTEINDE 44 DEN HAAG - TEL. 33622 het sedert 1885 zoo gunstig bekend staande en vertrouwde adres. 2de Winkel: BOEKHORSTRAAT 101a 5122 **Let op het juiste adres**

Dansinstituut J. HOVERS
 Goudenregenstraat 170 5209 's-Gravenhage
 De moderne dansen in 6 lessen
 Spreekuur dagelijks van 8-10 uur n.m.

ANNO 1674

MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE
VAN DE

STOOMWASSCHERY

BYVOET ZON

BLOEMENDAAL

TEL. 22016. TEL. 22016.

Bevolkingsvraagstuk in Midden-Celebes. Cijfers.

Dr. Alb. C. Kruyt was zoo vriendelijk een onderzoek voor me te doen instellen in heel Midden-Celebes. Een kleine 200 kampongs werden onderzocht. Ik publiceerde een resumé der cijfers in „De Opbouw” (van Dec. 1925). Uit die cijfers blijkt, dat de verschillende kampongs zeer uiteen. 't Eischt nauwkeurige locale kennis om ze te beoordeelen. Ik vraag me af: zijn er onder die kampongs vele, die indertijd op last van het bestuur verplaatst zijn? Of hebben de bewoners op andere manier te lijden van de aanraking met de Westersche cultuur? (Ik merk nog even op, dat Adriani en Kruyt het dansen der Toradja's niet hebben verboden. Maar de uitwassen er van gaan ze tegen).

Boeroe.

Uit een statistiekje van Boeroe, mij door den zendeling Pieters verstrekt, zie ik, dat de bevolking flink in aantal toeneemt. Het geboortecijfer der menschen aan de kust is echter slechts = de helft van dat der bergbewoners. Dit is een kleine illustratie in cijfers van de gevaren verbonden aan het verplaatsen van menschen uit hun bergen naar de kust. Op Ceram is in een paar jaar de bevolking van een kampong ook naar de kust verplaatst en tot de helft verminderd. Meer voorbeelden er van zijn bekend. Sommige er van rusten in de archieven van den Dienst der Volksgezondheid.

Niet noodig!

In één der landschapper van Midden-Celebes wilde men gaarne een arts hebben voor de bevolking. Men kon hem wel betalen ook. De toestanden waren er, zooals een bestuursambtenaar mij mededeelde, op sanitair gebied, slecht. Eens in de maand kwam er een dokter van Paloppo. De reis duurt ettelijke uren, per auto en te paard. Zoo'n bezoek heeft natuurlijk geen nut, hoe goed de dokter het ook meent. En daaraan onbreek niets! Maar onderzoeken, feiten verzamelen, behoorlijk inzicht krijgen in de toestanden, daar was geen sprake van. Men vroeg om een dokter via den inspecteur van den toenmaligen B. G. D. te Makassar. De titularis adviseerde, dat 't niet noodig was. Was die officier van gezondheid hygiënist geweest, het advies zou anders hebben geluid.

Assaineeringswerk door ambtenaren Binnenl. Best.

Op Boeloekoemba zetelde, toen ik er was, een bestuursambtenaar, die voor hygiëne voelde. Ik heb er meer op mijn reis ontmoet. Die wilde niet alleen, maar deed het ook! Anderen wilden wel, maar de omstandigheden waren hun te machtig. Misschien is dit wel te wijten aan de vele overplantingen. Maar dit tusschen haakjes. De B.B.-man had een moeras gedempt, door er afvoersloten in te laten leggen en alles op te hoogen met klapperdoppenafval. De bevolking moest helpen in heerdienst. Ze deed dit, moest dit doen, maar ze was sceptisch gestemd omtrent den uitslag. Na korten tijd zag ze, dat de malaria, die vroeger in hevige mate heerschte, sterk verminderde. Ze kreeg plezier in het werk en ongevraagd hoogde ze toen de eigen erven ook op! Gekost heeft dit alles heel weinig, in hoofdzaak heerdiensten en klapperafval, alles gratis te verkrijgen.

In Baoe Baoe heeft een officier de assaineering ter hand genomen. Ook met succes. Prof. Dr. Rodenwaldt, arts van den D. d. V., verheft zijn deskundige stem tegen het werk van leeken, omdat het lang niet zeker is, dat men succes zal hebben. De heer R. heeft gelijk, maar hij heeft ook ongelijk! Immers, nergens bevinden zich de gouvernementsorganen, die den goed willenden bestuurs-

ambtenaar advies kunnen geven, voorlichting, controle kunnen uitoefenen! Vraagt men te Weltevreden om een opnemer, met het doel het terrein in kaart te brengen, 't duurt minstens 2 à 3 jaar voor die deskundige ter plaatse is — als hij al komt! Dit is de reden waarom bestuursambtenaren in arren moede zelf de hand aan de ploeg slaan! Merkwaardig goedaardig als de Indonesische bevolking is, doet zij wat men met een zoet lijntje van haar vraagt. Maar deskundige voorlichting ontbreekt, er bestaat kans dat het werk geen resultaten zal afwerpen, terwijl bovendien de kans groot is, dat veel onnoodig werk wordt verricht, er te veel geëxperimenteerd wordt..... met de allerbeste bedoelingen!

De uitstervende Kaja Kaja's herleven.

In Zuid Nieuw Guinea, in de buurt van Merauke, heeft het bestuur sedert de laatste 20 jaar invloed gekregen. Er is meer veiligheid gekomen en daarmee meer verkeer tusschen de stammen onderling. Dit meerdere contact heeft geleid tot de verspreiding van een endemisch heerschende ziekte, die het voortbestaan der bevolking bedreigde. De Missie sloeg alarm. Dit werd in de 2e Kamer gehoord, waarvan het gevolg was, dat de Indische Regeering een bekwaam arts naar Merauke zond. Onder hoogst moeilijke omstandigheden — geen of zoo goed als geen medewerking van den B. G. D. — heeft die arts de bevolking behandeld. De toekomst laat zich nu weer rooskleuriger aanzien. Mits de Regeering de handen niet van de menschen aftrekt. Ik ben hier bang voor, want positief zeker weet ik, dat het helpen niet van harte gaat. Waren het paradijsvogels, welmeenende menschevrienden zouden ach en wee roepen, maar nu het slechts „wilden” zijn, zwijgt men.

Onrecht den Kaja Kaja aangedaan.

Door slinksche manieren heeft men den Kaja-Kaja's hun klapperboomen ontnomen! Dat is een zeer groot onrecht! In den Volksraad is er over gesproken! Het is mij niet bekend, of dit onrecht hersteld is.

Bestuursmaatregelen.

Op de Noordkust van Nieuw-Guinea heeft men de tempels der Papoea's, de hoogst interessante mannenhuizen, omver gehaald; de korwars, de afgodsbeelden heeft men vernietigd; op Soemba beperkt men het aantal paarden dat bij den dood van een radja geofferd moet worden; op Bali heeft men de weduwenverbranding verboden; het koppensnellen is op alle eilanden verboden (op Nias is in 1923 nog een kop gesneld); met het onderling oorlogvoeren is het uit; het houden van slaven is verboden, dat van pandelingen ook; bij de doodenfeesten op Midden-Celebes is het aantal oiferdieren sterk beperkt; het kinderhuwelijk tracht men tegen te gaan; de bruidsschat wordt, waar noodig, verlaagd, en er gebeurt nog meer, dat indruischt tegen de adat. Al deze maatregelen zijn beslist genomen in het belang der bevolking. Met Westersche oogen bezien is geen der maatregelen onbillijk. Maar de bevolking bezit die oekases met Oostersche oogen en legt er zich noode bij neer. Ze zwijgt, tenminste men hoort haar niet. Maar ik stel de vraag: zullen de menschen, wien men dit alles binnen enkele jaren heeft ontnomen, en wien men er niets voor heeft teruggegeven, dat geestelijk hun belangstelling heeft, dit verdragen? Zullen ze er geestelijk onder gaan lijden, zooals dit met zooveel andere volken het geval geweest is? De Zending wil het Christendom brengen. 'k Heb diep respect voor de mannen en vrouwen, die daar in groote eenzaamheid hun levenstaak volbrengen. Maar ik vraag me af: is de Zending in het algemeen niet te dogmatisch, begrijpt ze de ziel der menschen, waaronder ze werkt? Brengt ze den menschen wat vrolijkheid, geestelijke ontspanning? De meeningen der personen, die ik er op mijn reis over sprak,

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE
— ZUIVELBEREIDERS —

Radhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen concurrerenden prijs
prima kwaliteit Melk en Zuivel-
producten. Probeert U eens onze
Prima Roombater, de kwaliteit
zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch
aan huis bezorgd.

5172

KWEEKERIJ „ALPINA” WASSENAAR

KWEEKERIJ „ALPINA”

RAAPHORSTLAAN - WASSENAAR

5117

Speciale cultuur van
Alpen- en Rotsplanten

VAN MOORSEL & Co

KERKPLEIN 11-12

's-GRAVENHAGE

5145

Speciaal adres voor
het voordelig instal-
leeren van Woningen

Ruime keuze in:

BEDDEN-MEUBELEN
TAPIJTEN tegen uiterst
voordeelige prijzen

Leesfauteuil m. prima kussens f23⁵⁰

ZOOEVEN VERSCHENEN:

5225

**DOOR DE LUCHT
NAAR INDIE**

door

A. N. J. THOMASSEN A THUSSIONK V. D. HOOP

met 112 illustraties op kunstdrukpapier naar foto's, tijdens den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90

Zendt per omgaande uwe bestelling aan

N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL

VOORHEEN M. M. COUVÉE

Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752

Filialen:

Klimphof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

REPAREEREN ■ OVERTREKKEN

PARAPLUIE MAGAZIJN

A. QUERELLE

SCHOOLSTRAAT 10

5135

'S-GRAVENHAGE - TELEF. No. 10151

Leden van „Oost en West” 5 pCt. korting

Fa. L. J. J. HAZELZET

Slachthuisakade 1 — DEN HAAG — Tel. 10957

ANTHRACIETNOOTJES

in papieren, stofvrije verpakking, Stof- en Steenvrij;
verzegelde sluiting; geen kolenbergplaats; gemakke-
lijk hanteerbaar. — 5087 VRAAGT PRIJSCOURANT.

DANS-INSTITUUT DE HEER EN MEVROUW BROK

DIPLOMÉ

HOFWIJKPL. 74c - TEL. 13959 - DEN HAAG
GEVESTIGD SEDERT 1912.

Privé-Danslessen voor Dames. In Heeren van elken leeftijd. Dagelijks en op ieder uur. Condities: 1 persoon per lesuur f 2.50, 2 personen per lesuur f 3.50, 3 personen per lesuur f 4.50, 4 personen per lesuur f 5.50. Vele Ind. families genoten bij ons (tot hun volle tevredenheid) Dansonderwijs. P.S. Laat u echter nooit wij maken, dat men u de moderne dansen kan aanleeren in 3 à 4 lessen, dit toch is groote misleiding. 5223

Speciale aanbieding Lingeries

Iste Etage vis-à-vis Haagsche Post 5245

DENKT

U wel aan ons blad voor Uw reclame?

VILLA TE KOOP.

Helpt van dubb. VILLA, beneden Hal, 2 Kamers (suite en erker) overdekt Terras, Ontvangkamer, Keuken, Closet. Waterleiding, Gasleiding, Electricisch licht. Etage: 3 grote Slaapkamers met twee Balcons, vaste Waschtafels. Badkamer, Closet, groote Zolder, Dienstb. kamer, Schuur en aangelegden Tuin, dicht bij Station, schitterend uitzicht. Koopprijs slechts f 8700.— bij P. MAN, Steenhofstraat 5 bij 't Station Soestdijk. Vraagt gratis en franco Woningcourant. 5130

N.V. Manufacturenmag. „HET ANKER“

Veenestraat 49, Tel. 12491, 's-Gravenhage

ALGEHEELE UITVERKOOP

WEGENS LIQUIDATIE
TEGEN ZEER LAGE PRIJZEN

LINGERIES - TRICOTAGES
CONFECTIE - Specialiteit in 5212
UITZETTEN VOOR DE TROPEN

Schoen-Magazijn PAANAKKER

Alléén ZOUTMANSTRAAT 43 - Den Haag
TELEFOON 30569 6124

Ontvangen nieuwe collectie Winterwerk

liepen zoo uiteen, de meesten wisten van het werk der Zending zoo weinig af, dat ik geen hoogte kon krijgen van den feitelijken toestand en er dus verder over zwijg.

Resumé.

Resumeerend mag men besluiten: de plotselinge aanraking van de bewoners der Buitengewesten met de Westersche kultuur brengt toestanden met zich mede, gevaarlijk voor lichaam en ziel. Vroeger wist men dit niet. Men aanvaardde het als een axioma, dat primitieve menschen ten onder moesten gaan. Men weet nu beter. Het is de plicht van een beschaafde natie als de Nederlandsche, aan dit vraagstuk aandacht te schenken. Door onderzoek dient men na te gaan of verschillende invloeden, reeds thans hier en daar zeer goed merkbaar, ook elders hun noodlottigen invloed doen gelden. Het orgaan, waaraan dit onderzoek moet worden opgedragen en dat tevens de middelen tot voorkomen en genezen aan moet wijzen, is daarvoor thans niet geoutilleerd. Daarom moet het worden uitgebreid. Laat men beginnen in de centra (Medan, Padang, Ambon, Koepang, Makassar, Bandjermasin) inspecteurs van de volksgezondheid te plaatsen met het doel toestanden te onderzoeken, bestuursambtenaren te adviseeren, voorstellen tot verbetering in te dienen, genomen maatregelen te controleeren, zorg te dragen voor continuïteit.

Lijst van Inl. en Maleisch-Chineesche Bladen en Periodieken, met vermelding van redactie, plaats van uitgifte, verschijndagen en richting.

INLEIDING.

Meermalen komt het voor dat in de verschillende rubrieken van dit blad Inlandsche bladen worden genoemd, waarvan men gaarne nadere bijzonderheden zou willen weten. In ondervolgende opgave nu wordt hieraan tegemoet gekomen; ze is zeer betrouwbaar en recent en ontleend aan een overzicht, door de Commissie voor de Volkslectuur te Weltevreden, den 12en December l.l. gepubliceerd.

A. Nieuwsbladen op Java.

- Api (Mal.), Redactie: Soebakat (in hechtenis), plaats-erv. Heroemoeliono, Semarang, dagelijks (Communistisch).
- Bromartani (Jav.-Mal.), Redactie: Tjondropradoto, Solo, 2 x p. w. (Rijksblad).
- Darmo-Kondo (Jav.-Mal.), Redactie: Sastrokarjono, Solo, 2 x p. w. (Liberaal Boedi Oetomo).
- Hindia-Baroe (Mal.), Redactie: H. A. Salim, Weltevreden, dagelijks (P. S. L. Islam. Nation.).
- Pandji Poestaka (Mal.), Redactie: Bureau v. d. Volkslectuur, Weltevreden, 2 x p. w.
- Kaom-Moeda (Mal.), Bandoeng, dagelijks (P. E. B. Evolutionnair).
- Kemadjoean-Hindia (Mal.), Redactie: Soeroso, Soerabaja, dagelijks (Behoort niet tot een partij; rad. nation.).
- Njala (Mal.), Redactie: Oesman gelar Soetan Keadilan, Weltevreden, dagelijks (Comm.).
- Sedio-Tomo (Jav.), Redactie: Hardjosoemitro, Djokja, dagelijks; 1 x p. w. Mal. Ned. bijlage (Jav. nationalistisch).

B. Nieuwsbladen op de Buitengewesten.

- Benih-Timoer (Mal.), Redactie: Moh. Joenoës Is., Medan, dagelijks (Neutraal).
- Oetoesan-Melajoe (Mal.), Redactie: Hassan 'Noel Arifin, Padang, 3 x p. w. (Radicaal).
- Pantjaran-Berita (Mal.), Redactie: Soedarmo, Medan, 2 x p. w. (Bataksch Nation.).
- Pemberita-Makassar (Mal.), Redactie: C. I. Rieuwpassa, Makassar, dagelijks (Liberaal).
- Pewart-Deli (Mal.), Redactie: Mangaradja-Ihoetan, Medan, 3 x p. w. (Liberaal, Mandailingisch).
- Tjaja-Somatra (Mal.), Redactie: Sampono Radja, Padang, dagelijks (Liberaal).

JAC. KOETSIER

Fahrenheitstraat 772, hoek Larixlaan
Telefoon No. 36246. 5202

Magazijn van Koloniale Waren, Comestibles, Delicatessen en Fijne Vleeschwaren. LAGE PRIJZEN EN ZEER COULANTE BEDIENING. Orders worden aan huis opgenomen en voor 12 uur bezorgd.

Soeara Kita (Mal.), Redactie: Mangkoeto Soleiman en Urbanus Pardede, Pematang Siantar, 3 x p. w. (Liberaal).

Soeara Tapanoeli (Mal.), Redactie: Amir Hoesin, Sibolga, 3 x p. w. (Liberaal).

Warta-Hindia (Mal.), Redactie: Chatih Maharadja, Padang, 3 x p. w. (Minangk. Nat.).

C. Inlandsche Periodieken op Java.

Al Islam (Mal.), Redactie: Comité Al Islam en bestuur S.I., Garoet; Soeroso, Abd. Moeis c.s., Garoet, 1 x p. m. (Islam-politiek).

Bandera-Islam (Mal.), Redactie: O. S. Tjokroaminoto, Djokja, 1 x p. w. (Islam-politiek, C.S.I.).

Bandera Istri (Mal.), Redactie: Emi, Bandoeng, 2 x p. m. (Radicaal).

Bintang-Hindia (Mal.), Redactie: Parada-Harahap, Weltevreden, 1 x p. w. (Neutraal, geill.).

Boedi Oetomo (Mal., Jav., Ned.), Redactie: Soetopowonobojo, Semarang, 1 x p. m. (Off. org. B.O.).

Boro-Boedoer (Mal.), Redactie: M. O. Hachemi, Welt., 1 x p. w.

Fadjar Kemadjoean (Mal.), Redactie: T. Maolit, Welt., 2 x p. m. (Org. voor Celebes, spec. Menadoneezen).

Genta-Kekeleng (Jav.), Redactie: Sastrasadargo, Solo, 1 x p. w. (Behoudend).

Goeroe-Desa (Jav.), Redactie: R. Wonobojo en R. Soetopo, Solo, 2 x p. m. (Org. B. O., onderwijsblad).

Hidoep (Mal.), Redactie: Marco, Djokja, 1 x p. m. (Communistisch).

Jong-Java (versch. talen), Redactie: Red. commissie Stovia, Welt., 2 x p. m. (Org. Verg. Jong Java).

Jong-Sumatra (Ned., Mal.), Redactie: B. Eifendj, Padang, 1 x p. m. (Org. Verg. S.B.).

Katja (Soend.), Redactie: R. Boerhan, Cheribon, 2 x p. m. (Islam.).

Kemadjoean-Kita (Ned.), Redactie: P. A. Ammerlaan, Malang, 1 x p. m.

Keroekoean-Anak-Sumatra (Mal.), Redactie: het Bestuur, Welt., 1 x p. m. (Org. Verg. K. A. S.).

De Klok (Ned.), Redactie: Soewandhie, Welt., 2 x p. m. Comm. (voorloopig gestaakt).

Krido-Watjono (Jav.), Redactie: R. M. Soemopranoto, Solo, 1 x p. m. (Org. Verg. Krido Watjono (kunst en wetenschap)).

Madoerathna (Madoer.), Redactie: Troenodjojo, Soerabaja, 1 x p. m.

Medan-Moeslimin (Mal.), Redactie: Haroen Rasjid, Solo, 2 x p. m. (Comm., Islam.).

Mena-Moeria (Mal., Ned.), Redactie: J. Kayadoe c.s., Welt., ongeregeld (Org. Sarekat Ambon).

Mowo (Jav.), Redactie: S. Hardjodiwongso, Solo, 2 x p. w. (Communistisch).

Obor (Soend.), Redactie: R. Soenarja, Bandoeng, 1 x p. m. (Neutraal).

Panggoegah (Jav.), Redactie: Soewardi c.s., Djokja, 1 x p. w. (Radicaal Nat. comm. tendenz).

Pepèngel (Jav., Mal.), Redactie: Djie Sian Liang, Solo, 1 x p. w. (Behoudend).

Persatoean Rajal (Mal.), Redactie: Soewito, Salatiga, 1 x p. w. (Soediro S. R.).

Persatoean-Djawi (Jav.), Poesaka-Soenda (Soend.), Redactie: Dr. R. A. Hoesin Djajadiningrat, J. Kats en M. Soeradiradja, Welt., 1 x p. m. (Org. Java Inst.).

Proletar (Mal.), Redactie: Moeso en Soedibio, Soerabaja, 3 x p. m. (Commun.).

Sahala-Batak (Bat.), Redactie: E. Harahap, Welt., 2 x p. m. (Org. Bataks-Bond Batavia).

Sekar-Roekoen (Soend.), Red.-commissie: Welt. (Stovia), 1 x p. m. (Org. Verg. jongelui van Middelbare scholen).

Sipatahoenan (Soend.), Redactie: Atmawinata en Soetisna Sendjaja, Tasikmalaja, 1 x p. w. (Org. Verg. Pasoendan).

Siswo Goepito (Holl.), Redactie: Red.-commissie, Solo, 1 x p. m. (Org. Jong-Java, Solo).

Soeara-Minahasa (Mal.), Redactie: P. B. Tumbelaka, Bandoeng, 3 x p. m. (Org. Perserikatan Minabassa).

Soeara-Perdamaian (Mal.), Redactie: A.M. Singadji, Soerabaja, 1 x p. w. (Islam-Nation.).

Soeara-Perempoean (Mal.), Redactie?, Semarang, 1 x p. m. (Vrouwen-emancipatie).

WONINGBUREAU „DE CONCURRENT“

Thomsonlaan 52 - Den Haag - Telefoon 36776

Sterk concurrerende voorwaarden voor het: Koopen en Verkoopen van Huizen, Huren en Verhuren van Huizen, Etages en Appartem., gem. en/of ongem. 5232 J. H. M. OHL, Gep. Kapt. O. I. L.

VERZEKERT U tegen ZIEKTE

(maximum uitkeering 26 weken per jaar)

bij **„HET HOLLANDSCHE KRUIS”**
Louise de Colignystraat 2a - 's-Gravenhage

COULANTE SCHADEREGELING

571

VRAAGT PROSPECTUS

- Soeara-Ra'jat (Mal.), Redactie: A. Soekindar, Semarang, 2 x p. m. (Commun. Org. P.K.I.).
- Soeloeh-Boedi (Jav.), Redactie: Darmo Moeni, Blora 1 x p. m.
- Soeloeh-Peladjar (Mal.), Redactie: Ch. Sjamsoe, Welt., 2 x p. m. (Schoolbl.).
- Soerapati (Soend.), Redactie: Wardi, Bandoeng, 1 x p. w. (Volksblad, comm.).
- Soesoeloeh (Jav., Mal.), Redactie: R. Ng. Djiwopradoto, Solo, 1 x p. w. (Evolution.).
- Sosolga-Rinontje (Ned.), Redactie: Red.-comm. van onderwijzers der Adhi-Dharma-school, Djokja, 1 x p. w. (Schoolbl.).
- Sri-Djojodjo (Mal.), Redactie: Soepandji, Kediri, 1 x p. w. (Org. S. I. Kediri).
- Sri-Poestaka (Mal.), Redactie: Bureau van de Volkslectuur, Welt., 1 x p. m. (Neutraal, geill.).
- Suara Goeroe (Jav.), Redactie: Soeparman Hardjo Soebroto, Solo, 2 x p. m. (Onderwijszaken).
- Suara-Tama (Jav.), Redactie: Red.-commissie, Moentilan, 1 x p. w. (R. Kath. orgaan).
- Tjahaja-Belawi (Mal.), Redactie: Moehammad Tohir (Bestuur „Kaem-Belawi”), Welt., 1 x p. m. (Org. Batavianen, lib.).
- Tjahaja-Minahassa (Mal.), Redactie: Dr. Ratulangi c.s., Magelang, 1 x p. m. (Nationalistisch).
- Tjahaja-Pengelahoan (Mal.), Redactie: R. Soemantri, Djokja, 1 x p. m. (Neutraal).
- Tjondoberowo (Jav.), Redactie: I Ing Tjiang, Blitar 1 x p. m.
- Toengkat (Mal.), Redactie: R. Boerhan en Said Alwi al-Alaydroes, Cheribon, 2 x p. m.
- Wawarah Islam (Jav.), Redactie: Moechtar Boechari, Solo, 1 x p. m. (Commun.).
- Woro-Soesilo (Jav.), Redactie: S. Hadiwijoto, Solo, 2 x p. m. (Isl. vrouwenblad).
- Sri-Soesila (Mal.), Redactie: S. Hadiwijoto, Solo, 2 x p. m. (Isl. vrouwenblad).

(Slot volgt.)

Nederlandsche Reisvereniging.

MAILREIZEN.

Hieronder worden opgenomen de reizen, speciaal geschreven voor naar Indië terugkeerende leden. Zij zijn tot stand gebracht in overleg met de Vereniging Oost en West. Andere leden kunnen echter ook deelnemen voor zoover er plaats is. De data zijn zoo gesteld dat men één dag vóór het vertrek der booten naar Indië te Marseille of Genua is. De naam der booten, waarop de reizen dus aansluiten, wordt achter het no. van iedere reis vermeld. Er wordt per 2e kl. gereisd. Aanvangspunt Rotterdam, eindpunt Marseille of Genua. Aantal dagen voor Marseille 8, reissom f 145.—, voor Genua 9, reissom f 170.—.

Reizen eindpunt Marseille.

- No. 280. Van 28 Jan. tot 4 Febr. Vertrek s.s. „Tambora” 5 Febr.
- No. 281. Van 11 tot 18 Febr. Vertrek s.s. „Indraoera” 19 Febr.
- No. 282. Van 25 Febr. tot 4 Mrt. Vertrek s.s. „Insulinde” 5 Mrt.
- No. 283. Van 11 tot 18 Mrt. Vertrek s.s. „Tabanan” 19 Mrt.
- No. 284. Van 25 Mrt. tot 1 Apr. Vertrek s.s. „Insulinde” 2 Apr.
- No. 285. Van 8 tot 15 Apr. Vertrek s.s. „Kawi” 16 Apr.
- No. 286. Van 22 tot 29 Apr. Vertrek s.s. „Slamat” 30 April.
- No. 287. Van 6 tot 13 Mei. Vertrek s.s. „Tambora” 4 Mei.
- No. 288. Van 20 tot 27 Mei. Vertrek s.s. „Indraoera” 28 Mei.
- No. 289. Van 3 tot 10 Mei. Vertrek s.s. „Insulinde” 11 Juni.
- No. 290. Van 17 tot 24 Juni. Vertrek s.s. „Tabanan” 25 Juni.

Programma. — 1e Dag. Rotterdam—Parijs. Vertrek van Rotterdam des morgens; lunch in den trein; souper en logies te Parijs.

2e Dag. Oriënteringstocht per auto door de stad. Louvre; Tuileriën; bezoek Hotel des Invalides; Graf van Napoleon; Champ de Mars; Trocadero; Bois de Boulogne; Avenue de la Grande Armée; Arc de Triomphe; Graf van den Onbekenden Soldaat; Parc Monceau; Madeleine Kerk; Avenue de l'Opéra; lunch; daarna voortzetting van den tocht; Palais de Justice; Ste. Chapelle; Panthéon, (bezoek) Stadhuis, groote Boulevards; Place de l'Opera enz., souper, logies.

3e Dag. Des morgens per auto bezoek aan de Notre Dame en Sacré Coeur; dan per auto naar Versailles, waar wordt geluncht; vervolgens bezoek aan het Paleis, Groot en Klein Trianon; de tuinen; Oranjerie enz. en dan naar Parijs terug; souper, logies.

4e Dag. Vrije morgen; winkelen; bezoek Groote Magazijnen; lunch; in den namiddag bezoek aan het Musée Cluny, met prachtige verzamelingen oude Kunst, en aan de tuinen en Museum van het Luxembourg.

5e Dag. Des morgens ten c.a. 9 uur van Gare P.L.M. naar Grenoble, lunch in den trein; aan te Grenoble c.a. 8 uur; souper, logies.

6e Dag. Te Grenoble; stadsbezoek; Kerk N. Dame; St. Laurent, stadhuis en wandeling door de voornaamste straten; lunch; in den namiddag bezoek Jardin des Dauphins; Paleis van Justitie; Jardin de la Ville; Jardin des Plantes enz.; souper, logies.

7e Dag. Na het ontbijt te c.a. 9 uur per auto via le Suppey en Col de la Porte naar de Grande Chartreuse; bezoek aan het beroemde Klooster; lunch aldaar; ten ongeveer 2 uur per auto door le Désert, St. Laurent du Pont en la Placette naar Grenoble terug; souper, logies.

8e Dag. Van Grenoble naar Marseille via Sisteron, lunch in den trein; souper, logies Marseille.

Reizen eindpunt Genua.

- No. 291. Van 3 tot 11 Febr. Vertrek s.s. „Prins der Nederl.” 12 Febr.
- No. 292. Van 17 tot 25 Febr. Vertrek s.s. „Prinses Juliana” 26 Febr.
- No. 293. Van 3 tot 11 Mrt. Vertrek s.s. „Vondel” 12 Maart.
- No. 294. Van 17 tot 25 Mrt. Vertrek s.s. „Joh. de Witt” 26 Maart.
- No. 295. Van 1 tot 8 Apr. Vertrek s.s. „Kon. der Nederl.” 9 April.
- No. 296. Van 14 tot 22 Apr. Vertrek s.s. „J.Pzn. Coen” 23 April.
- No. 297. Van 28 Apr. tot 6 Mei. Vertrek s.s. „Grotius” 7 Mei.
- No. 298. Van 12 tot 20 Mei. Vertrek s.s. „Prins der Nederl.” 21 Mei.
- No. 299. Van 26 Mei tot 3 Juni. Vertrek s.s. „P. C. Hooft” 4 Juni.
- No. 300. Van 8 tot 17 Juni. Vertrek s.s. „Prinses Juliana” 18 Juni.

Programma. — 1e Dag. Van R'dam naar Basel. Lunch en diner in den trein. Logies te Basel.

2e Dag. Des morgens ongeveer 8 uur van Basel naar Lugano via Luzern; aan Lugano ongeveer 2 uur; diner in den trein of te Lugano; naar het hotel; stadsbezoek; souper; logies.

3e Dag. Na 't ontbijt per tram en boot naar Porlezza Menaggio, naar Bellaggio en Cadenabia; bezoek aan villa „Carlotta”; lunch te Tremezzo; daarna boottocht over het Comomeer naar Como; indien mogelijk nog bezichtiging van de stad; ongeveer 6 uur per trein van Chiasso naar Lugano terug; diner, logies.

4e Dag. Te Lugano; des morgens per bergspoor de Monte S. Salvatore op; kort verblijf op den berg; naar Lugano terug voor den lunch; in den namiddag boottochtje naar Gandria; bezoek aan de Grotto

INSTITUUT VOOR MAGNETISME EN MASSAGE

HOOGTEZON EN DIATHERMIE

W. F. WAGHTO, ARTS

5230

Gevestigd v. GALENSTRAAT 70, b/h PR. HENDRIKPL.

Sprekuren: 8.30—10 uur voormiddag, 1.30—3 uur namiddag 7—8 uur 's avonds. Sprekuren Oogarts: Zaterdagmiddag van 3.30—4.30 uur. Magnetiseurs-Masseurs: H. C. ORIF VAN AMSTEL, W. P. MÜNZE.

L. J. VAN DER WAL

DAMES- en HEERENKLEEDERMAKER

PAUL KRUGERLAAN 22, DEN HAAG.

UITGEBREIDE COLLECTIE STALEN.

BILLIJKE PRIJZEN.

N.C. HOOGTEZON

van Noord tot Zuid van West tot Oost

VERHUIZINGEN
OVER DE GEHEELE WERELD
225 VAN BLANKENBURGSTR. 109

BERGPLAATSEN
INBOEDELS
OPSLAG-BAGAGES

TELF. 52615

WINKEL VOOR DE BEHANGERIJ
Frederik Hendriklaan 283
TELF. 50910
DEN HAAG

5163

Haarlem en Omstreken.

Haarlemsche Begrafnis-Onderneming

R. Smink

Kinderhuisvest 29-33

Haarlem

Eigen Rouw- en Volgauto's

5121

Speciaal Adres voor Crematies

AUG. OEDKES
FOTOGRAAF
PRINS MAURITSL' 9^a
DE KENNEMER LYCEUM
OVERVEEN 89

5076

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

S

Reclamecampagne.

Haagsche Steenkolen Mij v/h J. KEMPS

HOFLEVERANCIER

Hoofdkantoor Z.-O. BUITENSI'NGEL 170 - Telef. No. 72180.

Alle soorten prima kwaliteit brandstoffen.

PRIJSCOURANT OP AANVRAGE. 5205

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. 5088 Str. k. en w. op de logeerk	BESCHIKBAAR.
Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 5020 OOSTERWIJK & V. D. LUUR	BESCHIKBAAR.
Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5085	BESCHIKBAAR.
Zuster E. KREEFT, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuk. 5175	BESCHIKBAAR.

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 5120 HAARLEM	BESCHIKBAAR.
---	--------------

MAISON DE HELD

YAN HEURNESTRAAT 78 - DEN HAAG

EERSTE KLAS INRICHTING VOOR
HET UITZENDEN VAN DINERS

BESTAANDE UIT: 5186

LUNCH f 0.80 Vleesch Groente Aardappelen en Compote	DINERS f 1.00 Soep Vleesch Groente Aardappelen of Dessert	DINERS f 1.10 Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	DINERS f 1.20 Soep Vleesch Groente Aardappelen Compote en Dessert	DINERS f 1.75 Voorgerecht Soep Vleesch Groente Aardappelen Visch of wild Compote en Dessert
--	---	---	--	--

PRIMA KEUKEN - BEZORGING PER AUTO
LEVERING VAN EXTRA DINERS AAN HUIS!

Voor het bereiden van een
goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar
„De Ind. Rijsttafel“ door
FR. BLOM, Schrijver van
„Moderne Kookkunst“,
verkrijgbaar bij den Boek-
handel en bij de Uitgeefster
Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 5007

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE

BROODJES } PEKELVLEESCH
RO. STBEEF
HAM, ENZ.

Aanbevelend, W. F. KLINK,
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
Wordt ook thuis bezorgd. 5285

Official **Ford** Dealer

THE UNIVERSAL CAR

Reinkenstraat 1 K **Garage „HAMIN“** Den Haag, Tel. 34215

Service - Automobielen-Onderdeelen

Helvetia; terug naar Lugano; verder stadsbezoek; Kerk, Kurzaal, Stadspark enz. Souper, logies.

5e Dag. Des morgens per trein via Bellinzona naar Locarno, aankomst ongeveer 10 uur; bezoek aan de beroemde Kerk Madonna del Sasso, met prachtig uitzicht over het Lago Maggiore; verder wandeling door het staafe en lunch; in den namiddag boottocht over het meer tot Pallanza; diner en logies aldaar.

6e Dag. Des morgens per motorbootje naar Isola Bella en Isola Madre, met hunne prachtige tuinen; terug naar Pallanza voor den lunch; in den namiddag wandeling naar de beroemde tuinen der villa's Melzi en Riffi; souper en logies.

7e Dag. Vrije morgen, gelegenheid tot kerkbezoek; lunch; in den namiddag per Simplon naar Milaan; souper en logies te Milaan.

8e Dag. Te Milaan; na het ontbijt bezoek aan den Dom; de Passage; Kon. Paleis; Kerkhof enz.; na den lunch voortzetting stadsbezoek en vertrek naar Genua; souper en logies aldaar.

9e Dag. Na 't ontbijt per auto via Nervi en Rapallo naar Portofino-Kulm; lunch aldaar; per auto terug naar Genua; souper, logies.

Van Week tot Week.

Dinsdag 12 tot Maandag 18 Jan. 1926.

De totale zonsverduistering van 14 Januari. De zoo uitstekend voorbereide Nederlandsche expeditie (deelnemers drs. Moll, Minnaert, van der Bilt, prof. Pannekoek en mej. Thoden van Velzen) tot waarneming der totale zonsverduistering, die zich had opgesteld te Talang Betoetoe in het Palembangse, is helaas door bewolkten hemel totaal mislukt. Daarentegen moeten de Britsche en Amerikaansche expedities, die Benkoelen tot waarnemingsplaats hadden gekozen, schitterende resultaten bereikt hebben, evenals de Duitse, onder leiding van Prof. Freundlich, waarbij zich de Ned.-Indische van Dr. Voute had aangesloten. Een Amerikaansch gezelschap (Navy-expeditie), dat zijn waarnemingen verrichtte te Kepajang in de Westerd. van Borneo, had eveneens te kampen met bewolkte lucht, maar schijnt toch nog eenig resultaat bereikt te hebben.

Indisch Genootschap. Op Vrij. 22 Jan. houdt het Ind. Genootschap te 's-Gravenhage eene vergadering, waarin Dr. A. A. L. Rutgers als spreker zal optreden met het onderwerp: *De voedselvoorziening van Nederlandsch-Indië.*

J. F. Mirandolle †. Te Amsterdam is overleden de heer J. F. Mirandolle, assistent-resident bij het Binnenl. Best. in Ned.-Indië.

Ned. Nat. Bureau voor Anthropologie. Deze te Amsterdam gevestigde instelling heeft besloten aldaar een cursus over praehistorie te houden, waarbij o.a., op 2 Febr. a.s., Prof. Dr. N. J. Krom eene voordracht zal houden over: *De praehistorische archaëologie van Java en Sumatra.*

Luitenant B. U. Groeneveld †. Doodelijk vliegongeval. De leerling-vlieger B. U. Groeneveld, 2de luitenant van het wapen der cavalerie, is op het vliegveld te Kalidjati, in de residentie Krawang, in een vrilte geraakt en dwars door een boom neergeworpen. De ongelukkige was op slag dood; hij bleek den halswervel te hebben gebroken. (Aneta, 16 Jan.).

Resident de la Parra. Aneta seint dd. 15 dezer: De resident van Madioen, de heer K. G. Ch. L. de la Parra, is overleden.

Provinciale Raad van West-Java. Den 15en dezer is in het gebouw van den Volksraad te Weltevreden de Provinciale Raad van West-Java (in inheemsche talen aan te duiden met den naam Priangan) plechtig geïnstalleerd. De zitting werd gepresideerd door den Gouverneur van West-Java, den heer W. P. W. Hillen en bijgewoond door den Gouverneur-Generaal, die de openingsrede uitsprak. (Aneta).

Een voordeelig gouvernementsbedrijf. De winst van den Gouvernements Pandhuisdienst over 1925 heeft dertien miljoen gulden bedragen, wat een recordcijfer is.

Noodtoestand in Lamongan. In het gebied van Lamongan, afd. Loemadjang, res. Pasoeroean, heerscht een noodtoestand. Een catastrofe wordt gevreesd,

indien de djagoeng (mais) oogst mislukt. (Aneta, 18 Jan.).

Wederom de buitenlandsche ingenieurs. Het Dep. der Burgerl. Openb. Werken heeft der Regeering machtiging gevraagd, om na afloop der desbetreffende contracten, zonder contract doch slechts met een opzeggingstermijn van zes maanden, eenige buitenlandsche ingenieurs en opzichters in dienst te houden.

De Ned.-Indische Rekening over 1921. Bij de Tweede Kamer is een ontwerp ingediend tot definitieve vaststelling van het slot der rekening van uitgaven en ontvangsten van Ned.-Indië over 1921. Het nadeelig slot bedraagt niet minder dan f 264.253.467.53.

De zoogenaamde wajangtroep. Aneta seint dd. Semarang 14 Jan. De van Singapore aangekomen Chinese wajangtroep van 19 personen werd te Semarang den toegang tot Ned.-Indië geweigerd, wegens het pogen om prostituties in te voeren, terwijl de leider van den troep bovendien onder verdenking staat van kinder-exploitatie.

Bepijking van het vergaderrecht. Het vergaderrecht is beperkt voor acht inheemsche vereenigingen te Jogjakarta. (Aneta, 16 Jan.).

Generaal Blits. De Generaal-majoor der artillerie te Bandoeng, W. A. Blits, heeft eervol ontslag verzocht.

De Sarekat Islam. Volgens Aneta (13 Jan.) is Tjokroaminoto aangewezen als vertegenwoordiger van de Sarekat Islam Parij op het Kalifaatscongres te Mekka.

C. Chr. J. Schröder †. Te Soekamoemi is op den leeftijd van 62 jaar overleden de heer C. Chr. J. Schröder, oud-hulprediker in Ned.-Indië en oud-director van de Ned. Zendingsvereeniging te Rotterdam.

Vorstelijk bezoek uit Indië. Ter gelegenheid van het 25-jarig huwelijksfeest van H. M. de Koningin en Prins Hendrik hebben de hoven van Soerakarta en Djokjakarta afgevaardigden met fraaie geschenken naar Nederland gezonden. De verlegenwoordiger van Djokja is reeds in den Haag gearriveerd; het is Pangeran Ario Soerjodiningrat, majoor van den generaal staf van het Ned.-Ind. leger, broeder van den Sultan.

Huwelijk van den Gouverneur-Generaal. Naar het Haagse Aneta-kantoor vernam, zal de gouverneur-generaal Mr. D. Fock binnenkort huwen met mevr. A. F. Diemont, die thans hier te lande vertoeft en einde Maart naar Indië zal gaan.

Kon. Ned. Aardr. Genootschap. Uitgaande van de commissie voor Rotterdam van het Aardr. Gen. worden in dit seizoen eenige voordrachten gehouden; o.a. door Prof. Dr. L. Ruiten (den 16en Febr.) over het onderwerp: *Wat wij van de geologie van Java welen en niet welen* (met lichtbeelden).

Een Indië-Holland-vlucht en terug? Uit Bandoeng wordt aan Aneta geseind: De Luchtvaartafdeeling onderzoekt een plan om met een escadrille van vijf vliegtuigen van Indië naar Nederland en terug te vliegen.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Oud-Chineesche Schilderkunst.

Er valt thans in de Kunstzaal Kleykamp, Oude Scheveningsche Weg 17, den Haag, een bijzonder mooie tentoonstelling van oud-Chineesche schilderkunst te genieten, welke zeker niet onderdoet voor wat op dat gebied dezen zomer in het Stedelijk Museum te Amsterdam door de vereeniging „Vrienden van de Aziatische Kunst“ g'toond werd. Ook de plaatsing in deze oud-patrische woning is zeker niet minder gunstig en ongezoekt. Al dadelijk komt de bezoeker in de verische, rustig meditatieve stemming, als bij 't binnenkomen zijn oog getroffen wordt door 't meer dan levensgrote houten Boeddha-beeld, in zijn beteuerende houding, geheel afzonderlijk geplaatst in den rondon uitbouw der middenzaal tegen een goud-bruinen achtergrond.

De „Inleiding“ van den keurig uitgevoerden, geïllustreerden catalogus geeft een zelfs voor leeken zeer begrijpelijke uitlegging van het ontstaan en het wezen dezer oude kunst uit het verre Oosten, waarvan wij Westerlingen niet dan na veel verdieping eenig kunstbesef en -genot kunnen krijgen.

Zoo wordt er o.m. op gewezen, hoe in China de schrijfkunst de oorsprong van de schilderkunst is:

GEBR. v. EGMOND

H. Zwaardcroonstr. 130, Tel. 71639

5161 DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
Levering van alle soorten planten
— Vraagt gratis prijsopgaaf —

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangestast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwasschen. Voordeelige prijzen. 5048

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602

Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

DE HAAGSCHE POSTZEGELHANDEL

TOUSSAINTKADE 41 - DEN HAAG

Het beste en meest vertrouwde adres voor de In- en Verkoop van postzegels. Wij kopen steeds alle betere Post- en Portzegels van Suriname en Curaçao tegen zeer hoge prijzen. VRAAGT PRIJSCOURANT

„Van de schrijvers, schoonschrijvers, werden er velen beroemd. De inhoud hunner schrifturen was diep doordacht, nobel en getuigde meest van een zeer beschaafd en wijsgeerig ontwikkeld gemoed. Deze geschriften gingen dus samen, met het bestudeeren der taal, van proza en poesie.

„De schilderkunst ontwikkelde zich als het ware spelenderwijze uit dezen beschavingstoestand. De meeste later beroemd geworden schilders gingen ook eerst dan zich op de schilderkunst toeleggen, wanneer zij de zekerheid hadden, dat zij genoegzaam ontwikkeld waren.

„Zoals ook ten onzent, de dichter zich beperkt gevoelend door den woordvorm, zich de vrijheid veroorlooft dezen naar zijn inzicht te wijzigen, zoo voelt de Chineesche schilder zich vrij zijn beelden weer te geven op zijn wijze. Dat wil zeggen op de wijze, die hij zich, gelijk den brieven-schrijver en den dichter, in zijn brein vormt, na aandachtige beschouwing en overdenking.”

Over de wijze, waarop een kunstwerk ontstaat, schrijft o.a. J. C. Ferguson:

„Een kunstenaar bespiedt de bewegingen van een gevangen tijger, die aan een boom geketend is, op een rotsachtig, mistroostig boerenref. De in bedwang gehouden energie van het dier treft hem. Hij beschouwt het flikkeren van zijn oog, de zenuwachtige bewegingen van zijn staart en de kracht van zijn pooten.

„Hij gaat daarna naar huis, zoekt een stuk zijde op, besteedt dagen van kostbaren tijd aan het gereedmaken van deze zijde voor zijn doel en houdt zich overigens bezig met zijn dagelijksch werk. Hij maakte geen schets, terwijl hij den tijger bespiedde en maakt er ook geen gedurende zijne voorbereidende werkzaamheden. Nu hij klaar is te beginnen, ontrolt hij een klein gedeelte van de zijde, zoekt een vrije plaats op de tafel voor hem, schetst een rechthoekje, waarop hij een ruwe teekening van den tijger maakt, zoodat hij hem in de gewenschte houding op de zijde zal krijgen.

„Dan begint hij te werken. Hij schetst den kop van den tijger, dan het lichaam en zoo verder van gedeelte tot gedeelte tot dat alles, wat op het voltooid beeld zal moeten komen, de juiste plaats heeft. Hij volgt geen orde, gehoorzaamt geen regel, buiten den eenen, die hem opgelegd wordt door de afmetingen van zijn tafel. Het beeld van den tijger staat hem steeds scherp voor den geest en geheel uit zijn geheugen, legt hij tenslotte de laatste hand aan zijn kunstwerk.”

Een Chineesch kunstenaar veroorlooft zich de vrijheid perspectief en schaduw te verwaarloosen, doch door inhoud, vorm en kleur bereikt hij zijn oogmerk en wel zoodanig, dat zijn werk zoo niet hooger dan toch zeker gelijk gesteld mag worden met het beste, dat onze Westersche schilderkunst voortbracht.

Eigenaardig is, dat terwijl wij Europeanen ons, dikwijls uit onwetendheid en gebrek aan geestelijk kunstbegrip, een afkeurend oordeel aanmatigen over wat wij niet voelen en begrijpen, de Oosterling van zijn kant onze kunstopvattingen veelal niet kan huldigen.

Zoo schreef omtrent de helft der achttiende eeuw Tsou-I-Kuei in zijn „Opmerkingen omtrent schilder-kunst” o.m.:

„Europeanen zijn er zeer op gesteld in hun schilderijen de perspectief toe te passen met gevolg, dat de indruk van diepte en afstand zeer juist is. In de schilderijen van menschelijke figuren, huizen en boomen zijn er immer schaduwen. De kleuren en penseelen, die ze gebruiken zijn ook geheel verschillend van die, welke in China gebruikt worden. Het beschaduwde gedeelte van de schildering loopt uit van wijd tot nauw, gelijk de punt van een driehoek. Muurschilderingen van paleizen en huizen zijn dikwijls zoo met de werkelijkheid in overeenstemming, dat men er zoo recht in zou willen wandelen. Leerlingen mogen gebruik maken van een klein percentage van de werkwijze der Europeanen en speciaal van hun suggestieve wijze; maar toch zijn zij (Europeanen) geheel zonder stijl. Ofschoon hun werk bekwaamheid in teekenen verraadt, kan het toch niet als waarachtig schilderen gerangschikt worden.”

Gelukkig begint er nu, tot heider voordeel, een tijd aan te breken, dat wij wederzijds elkanders kunstuitingen willen leeren waardeeren en bewonderen. Daarom zal ook door ons, Westerlingen, iedere goede gelegenheid, om nauwer met de Oostersche kunst in

aanraking te komen, dankbaar moeten worden aangegrepen en benut.

Er zijn op deze tentoonstelling heel wat prachtstukken, die menig Nederlander in zijn omgeving zou wenschen!

Hoor en wederhoor.

Daar 't een goede gewoonte is van „Het Koloniaal Weekblad” om, naast eigen oordeel, mede zooveel mogelijk dat van anderen weer te geven, willen wij, na hetgeen wij zelve mededeelden over Nieuwenkamp's „Zwerftocht door Timor en Onderhoorigheden”, hier ook weergeven wat Just Havelaar er over schreef in „Het Vaderland” van 14 dezer onder „Nieuwe Uitgaven:

„In dagboekvorm doet de schrijver het relaas van zijn merkwaardige reis. Zijn toon is kort, zakelijk, op het nuchtere af. In dit opzicht is zijn reisboek te vergelijken met dat van Dürer, hoewel de financiële notities evenzeer ontbreken als de geniale portretstudies!

„Het uitvoerig staat hij, uit den aard der zaak, stil bij de beschrijving der voorwerpen, woningen, enz. Toch leest men dóór, want wie zulk een reis maakte, heeft noodzakelijk wel wat te vertellen, dat de moeite van het luisteren loont. Hoewel de lectuur een ietwat tartende bezigheid vormt, blijft deze dorre kroniek juist genoeg de aandacht vast houden. Maar welk een somberen totaal-indruk van het land, zijn primitieve bevolking en zijn schaarsche kolonisten laat dit geschiedt ten slotte achter! Bevangen in een eindeloze en troosteloze verveeldheid droomt het leven daar voort onder de schaduwloze palmen en aan de kusten der verloren zeeën, waar slechts nu en dan de rookpluim van een schip der Pakketvaart, dat de mail brengt, den blik der blanke bannelingen bloeit. Het merkwaardigste dat ons van de inlanders zelf verteld wordt, blijft eigenlijk het relaas der nachtelijke dansen, waarmede zij (op het eiland Alor) 12 uur, 14 uur achtereens den reizigers hun hulde brachten: een vizioen van beklemmende en mechanische eentonigheid, dat als een lugubere droom ons obseedeert. En het aangrijpendst natuurbeeld geeft misschien de beschrijving der lage, grijze slijk-vulkanen op Kambong en Semaoc, waarvan de donkere modderbeekjes wegsiepelen over het verdorde land.

„Den leek zullen de illustraties allicht het meest boeien. Deze teekeningen hebben vaak geleden onder de haast, waarmede zij tot stand kwamen. Want Nieuwenkamp is geen snelle, spontane geest, die ook in een krabbel veel te vertellen weet. Zijn teekenwerk heeft steeds een zeer decoratief karakter, wat op zichzelf zeker geen ondeugd is. Maar de spanning en de diepte ontbreekt, waardoor deze teekeningen tot iets moois hadden kunnen worden. Vooral de vele landschapschetsen doen veelal levenloos aan en schieten aan vormkracht en karakter maar al te zeer te kort. Veel belangrijker wordt Nieuwenkamp waar hij voorwerpen en constructies klaar, vast en ongetwijfeld met stijlbegrip schetste. Modellen en onderdeelen van prauwen, ornamenten van Mokko's en weefsels, snijwerk aan riepalen en lepels, fragmenten van inlandsche paalwoningen ziet en herziert men met groote bewondering.

„Op welke, diep verscholen psychische krachten berust deze verwonderlijk ontwikkelde ambachtskunst en wat is de reden, dat zij in sommige streken bloeit (of bloeide), in andere nauwelijks voorkomt?”

Wie weet op deze laatste vraag het antwoord te geven? Zoo vragen wij op onze beurt. Gaarne stellen wij onze kolommen open voor een gedachtenwisseling hierover, die allicht belangwekkend kan worden.

Naar onze meening kan, wie er gevoelig voor is, in iedere streek mooien arbeid van inboorlingen vinden. De zucht om geld te verdienen werkt remmend op de kunst, ook bij het ambacht en de huislijt, maar daar, waar hogere idealen gediend worden, uit zich dit ook in het werk der handen.

Ten Hagen's Kalender-vloeilegger.

De bijzonder smaakvolle kalender-vloeilegger, welke wij onlangs van de Directie der N. V. Drukkerij Ten Hagen in dank mochten ontvangen, getuigt opnieuw van de werkelijk onberispelijke drukkunst, in Nobelstraat 20, den Haag, beoefend. De versiering er van is ditmaal niet, als vorige jaren, naar een teekening van een sierkunstenaar in cliché vervaardigd, doch op moderne wijze geheel uit typografisch lijnmateriaal gezet,

POSTZEGELEXPORT

D. W. BRANTSEN

Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53520

Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.

Verlangt vanaf September a.s. mijn gratis maandel. Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen. 6154

N.V. „EXIMA” - AMSTERDAM

DE STOFZUIGER met de enorme zuigkracht

ORION

Showroom

AMSTERDAMSCH VEERKADE 8

5231 TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE

Ook op gemakkelijke betalingsvoorwaarden verkrijgbaar f 6.40 per maand

DE ORION STOFZUIGER

is verkrijgbaar bij

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau

Copernicusplein 9 Telef. 31009 's-GRAVENHAGE

DAMES-

HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage

Diverse methoden van geneeskrachtige baden

Voorcoming en opheffing van obstructie bij de periodieke circulatie

HUIZE „ILEX” (bil da - HOORNBRUG) RIJSWIJK

5197 Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak

Directie: HAGE

Telefoon RIJSWIJK 156

Maison H. SIMONS

's-Gravenhage.

MANTELHUIS

HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West”

JAPONNENHUIS

NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betere Confectie

Voordeelige prijzen! 6056

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij.”

Frits Lapidoth in De Nieuwe Courant.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd.”

Johan Koning in De Inaïsche Courant.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

Vleeschhouwerij en Spekslagerij annex Fijne Vleeschwaren

Dankertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit

versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH tegen sterk concurrerende prijzen.

Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
 DEN HAAG
 AMSTERDAM :: ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedels
 :: Bewaring bagage ::
 voor repatrieerenden
OVERZEE-TRANSPORTEN

N.V. Brandstoffenhandel
„DE CENTRALE”
 SCHEVENINGEN
 Tel 51313 - Pinkstraat 27 - Tel. 51313

levert uitsluitend prima kwaliteit
 Engelsche-, Belg., Duitsche- en Hollandsche
 Brandstoffen,
 beslist steen- en gruisvrij.

Prompte bediening. Billijke prijzen.
NEEMT PROEF.
 Aanbevelend, C. VERHEIJ Wzn, Directeur.

**N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING**
 voorheen
H. A. v. STARRENBURG
 OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168
 TELEFOON 31791
'S-GRAVENHAGE

„DE LANDBOUWER”
 79 Copernicuslaan 79 Tel. 31676
 DEN HAAG

UW ADRES voor 1ste kwaliteit Roomboter, Kaas
 en fijne Vleeschwaren.
 Geregelde aanvoer versche Geldersche Eieren.
 Thuisbezorging zonder prijsverhoging. Géén Filialen.

's-Gravenhaagsche Begravenis-Onderneming
C. LOOLJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG
 Telefoon 33788 - Postrekening 46391

naar een ontwerp van den heer J. Aarden te Amsterdam, specialist op dit gebied. Het resultaat is zekerlijk een aanbeveling voor deze toch reeds zoo goed befaamde drukkerij.

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Volksraad (vervolg).

De Locomotief geeft verslagen van hetgeen in den Volksraad behandeld werd: B.B. in den Volksraad (Volkscredietwezen, Politie, Kolonisatie, Volkshuisvesting) (8 en 9 Dec.); Gouvernementsbedrijven (S.S., P.T.T., de Cokesproeven, Contractanten en gestraften) (10 Dec.); De Gouvernements-Theeonderneming (10 Dec.); Het Leger (Intendance, Geestelijken, Atjeh, de Javaansche soldaat); Geestelijke verzorging van het leger (11 Dec.).

Volkscredietwezen. De heer Roep (P.E.B.) had scherpe critiek uitgeoefend op z.i. ontoerekenbare controle van de Centrale Kas (zie ook Soer. Hbl. dd. 2 en 3 Dec.: „Gevaarlijke decentralisatie”, Z.). De Reggem., de heer Maas Geesteranus, eischte juist waardeering op voor de deugdelijkheid van haar arbeid: zij had immers alle fraudes aan het licht gebracht! Maar die te Poerworedjo dan toch eerst na 5 jaar, riposteerde de heer Roep later; de verklaring, dat dit te wijten zou zijn aan de onervarenheid van een jong ambtenaar, wees deze spreker terecht terug. Er zijn zes rapporten over de jaren, waarin de fraudes zijn gepleegd; al deze luiden gunstig! Dat de buitencontrole der Centrale Kas nog niet ideaal is, gaf de directeur ook wel toe; ook de fout te Poerworedjo begaan, werd niet verbleemd. Toch werd, naar het oordeel van den P. E. B.-er, wel wat al te vlot lof verlangd voor het controle-instituut: wat aan het licht komt, is meestal zoo ernstig, dat voor complimenten bepaald de tijd nog niet gekomen schijnt.

In tweeden termijn was de Centrale Kas, in het bijzonder wat betreft haar tekortkomingen op het gebied der controle, nog eens scherp onder het mes genomen; wel is waar zoude, naar later bleek, ook de heer Roep niet de uiterste consequentie van zijn critiek hebben getrokken, maar met dat al was deze oppositie, alleen reeds omdat zij van de zijde van een der belangrijkste groepen in den Raad kwam, belangrijk genoeg om er rekening mede te houden. (Bat. Nwsbl. 8 en 9 Dec. Civis.)

Contractanten en gestraften. Uit het jaarverslag 1924 der Ombilimijnen kan blijken, dat de gestrafte per dagdienst in dat jaar f 0.55 goedkoper is geweest dan de contractant. Het totale aantal door gestraften gepresteerde dagdiensten kan over dat jaar op 845.000 worden gesteld. Het bedrijfsoverschot in 1924 ad f 848.000 zou dus 845.000 x f 0.55 of f 465.000 minder hebben bedragen, indien alle dwangarbeiders door contractanten zouden zijn vervangen. Waar de afschrijvingen over 1924 f 610.000 bedroegen, zou men in dat geval een bedrag van f 227.000 voor die afschrijvingen zijn tekort gekomen. (De Loc. 10 Dec.)

Het Bat. Nwsbl. (2 Dec. „Dwangarbeiders in het Gov. Mijnbedrijf”) wees reeds op de omstandigheden die zich sedert zoo ten ongunste van het bedrijf hebben gewijzigd, dat men de winst per ton steenkool moet afmeten naar enkele centen hogere of lagere bedrijfskosten (vide begrotingsontwerp 1926). Op een productie van 700.000 ton zou de vervanging van dwangarbeiders door vrije koelies een verhoging der productie kosten met ongeveer f 1½ miljoen beteekenen, terwijl men de winst voor 1926 niet hoger durft stellen dan 8 centen per ton, nadat op het bedrijf weer drie ton bezuinigd zal zijn. Men zou beter de Ombilin-exploitatie kunnen opgeven dan haar voort te zetten met vrije koelies.

Geestelijken. De Volksraad heeft met 22 stemmen tegen en 12 voor den begrotingspost voor geestelijke verzorging voor het leger verworpen. De Regeering had nog niet haar oordeel gevormd omtrent de geestelijke verzorging van Mohammedaansche militairen. Dit beteekent dus — zegt de Java-Bode (12 Dec.) —, dat men nog niet gereed is met een schema voor de geheele linie... en dat gal bij de stemming den doorslag bij hen die niet alleen voor zichzelf, maar voor allen de zegening der geestelijke verzorging opeischen. Het debat was in de gebruikelijke kleineering van elkanders godsdienstige gevoelens ontaard en het praktische principe is alleen door pangeran Koesoemo Joedo scherp gesteld. Met alle respect voor de wenschen van iedere godsdienstige gezindte op zichzelf, moet een openbaar college, dat niet in con-

fessioneelen strijd wil ondergaan, in de eerste plaats algemeen belang dienen. En waar dit, in Indië, als een dubbele verplichting mag gelden, is het thans geopen vooruitzicht eener regeling voor allen, toe te juichen. „De geestelijke verzorging in het leger” wordt tevens de Java-Bode van 8 en 9 Dec. en in de Deli Crt. (14-19 Dec.) besproken; het Bat. Nwsbl. (8 Dec.) pleet voor voorziening in de religieuze behoeften der „Joden in Indië”.

Aansprakelijkheid.

De heer Aay sprak in den Volksraad over een strijd eenigen leiders van Ons Aller Belang opgelegd wege overneming in hun orgaan van een minder gepast stuk uit een courant, en knoopte daar een beschouwing aan vast omtrent het overnemen in het orgaan van O. A. van al hetgeen in den Volksraad besproken wordt. Volgens het Bat. Nwsbl. (5 Dec.) gaat de onschendbaarheid van de leden van den Volksraad inderdaad niet verder dan de Volksraad-vergaderzaal, en dat geldt ook voor wat ze beweren. Ook al komt wat ze zeggen in de „Handelingen” en al zijn deze voor het publiek verkrijgbaar dan vloeit daar nog niet uit voort, dat men buiten of mogen herhalen wat in 's Lands vergaderzaal gezegd is. Want dat zou neerkomen op een zich verschuilen achter een voor een zeer bepaald doel en een bepaalde plaats gewaarborgde onschendbaarheid. Voor de pers heeft vraag van den heer Aay de waarde van een herinnering welke zeker van pas komt. Het oude drukpers-reglement in Ned-Indië regelde deze kwestie zelfs nadrukkelijk overneming van stukken uit andere bladen enz. dat niets af aan de mate van schuld. En dat geldt, mutatis mutandis, ook voor de „Handelingen” — al zijn wij nu gelukkig, een groote stap verder dan onder de bepalingen van 1854.

Voor den Raad van Justitie te Batavia stond terecht de heer C. A. Craye, hoofdredacteur van het „A. I. D. de Pr Bode”, die er van beschuldigd werd de nummers 82 en 121 van genoemd dagblad te doen verspreiden waarin voorkomen een pamflet uit Holland en een brief van Tan Malaka aan Z. Exc. den G. G. (Java-Bode, Dec.). Het was niet de bedoeling van het „A. I. D.” gevoels van vijandschap enz. tegen de Regeering te uiten maar juist om hierop critiek uit te oefenen. Beklaagde achtte het ongewenscht dat dergelijke opruiende artikelen onder de oogen komen van het Inlandsche publiek en was van oordeel dat deze campagne tegen de communistische bladen volkomen gerechtvaardigd is. Bovendien waren de artikelen vóórdien reeds verspreid, zoodat dit geval geen sprake kan zijn van verspreiding door blad. Uit een tel. aan de Deli Crt. (19 Dec. blijkt de veroordeeling tot een geldboete van f 100 is verzocht. De bedoeling van het O. M. (mr. Bekkering) was te beklagde direct te treffen, doch een voorbeeld te stellen voor de dagbladen, welke van zins mochten zijn dergelijke opruiende artikelen verder te verspreiden. Beklaagde voerde ook tot zijn verdediging aan dat hij als hoofdredacteur niet verantwoordelijk was voor de verspreiding van het „A. I. D.” en deze was toch het criterium voor dit rechtsgebed. Bekl. is vrijgesproken, mogelijk op de formele grond. De D. C. zou buiten twijfel gesteld worden zien dat een loyaal blad ter bestrijding van deze excessen in staat gesteld is zoonoodig dergelijke stukken af te drukken.

Atjeh (vervolg).

Over de jongste gebeurtenissen in Atjeh waren sprekers in den Volksraad vrijwel gelijk gestemd; de heer Aay meent, dat men zich op locale explosies steeds voorbereid moet houden en de heer Loetan bleek zich met dit oordeel te kunnen vereenigen. Grote politieke beteekenis hecht in den Volksraad niemand aan de gebeurtenissen. Reden tot critiek op het gedrag der Javaansche soldaten ziet de heer Aay ook niet. Het aantal militairen met rimboe-ervaring daalt steeds. Met het element der verrassing, dat de troep vroeger overwonnen had, moet men nu weer rekening houden. (Bat. Nwsbl. 5 Dec. Civis.)

De Loc. (12 Dec.) bevat een verslag van de indrukken van een harer Inlandsche medewerkers over Atjeh welke „mede om de opmerkelijke overeenkomst der conclusies met de ook elders uitgesproken meening omtrent de oeloebalangs, stellig aandacht verdient”. Verscheidene Atjehers, waaronder eenige zelfbestuurders, wezen hem op enkele bestuursmaatregelen. In de oogen van het volk heeft de adel nog niets van haar aanzien verloren — vernam schr. o.a. — Als hoofzaak van de in sommige kringen heerschende ontevredenheid heeft men nieuwe bestuursverhoudingen aan te merken; economische oorzaken zijn aan de stemming volkomen vreemd. Er zijn in Atjeh nog vele oeloebalangs van den ouden stempel, die de nieuwe maatregelen en verhoudingen niet meer konden opnemen en die daarvoor ook in het geheel

Apotheek M. L. ADAMA
 Bezuidenhout III - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
 Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
 MINERALE WATEREN 5143
 Binnen- en Buitenlandsche
 Verpakte Geneesmiddelen

Het beste adres voor prima kwaliteit
HEEREN- en DAMES-SCHOEISEL
 NAAR MAAT tegen zeer voordelige prijzen is

JOHAN HEUTS-'S-GRAVENHAGE
 GROOT HERTOGINNELAAN hoek VOLTA STRAAT
 Concurrereert met de beste huizen uit het Buitenland
 TEVENS PRIMA REPARATIE-INRICHTING

A. LOTGERING
Tandarts
Suezkade 72 - Den Haag - Tel. 32305
Spreekuren: 8.30-9 v.m. 5211
1.30-3 namidd., 7-8 namidd. (behalve Zaterdag)

Tehuis voor Kinderen
Frankenstraat 49 - Den Haag - Tel. 51935
Enkele kinderen worden in den familiekring opgenomen
Dr. Th. en I. VERPLOEGH CHASSÉ

NIJMEGEN
Effecten Coupons
Reiscredietbrieven 5018
Assurantiën Brandkluis
Effecten- en Wisselbank Bouvy
Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

niet geschikt zijn. Wel is dit met vele jongere oeloebalangs het geval, die een moderne opvoeding genoten. Door het onderwijs aan lagere of middelbare scholen en door hun geheele vorming kunnen zij het Europeesche bestuur beter en vooral sneller begrijpen. Maar men heeft te snel de oude oeloebalangs terzijdegesteld. Men heeft te zeer vergeten, hoe grooten invloed juist die hoofden van denouden stempel op de gewone bevolking hebben. Die hoofden gevoelen zich opzij geschoven, veronachtzaamd. Zij zijn zeer moeilijk: gesloten, terughoudend, trotsch — en het is daardoor wel begrijpelijk, dat men niet peilt wat in hen om gaat. Maar in werkelijkheid gevoelen zij zich achtergesteld, nu hun vroegere diensten niet meer gevraagd worden en hun gezag niet langer erkend. Dat gezag zien zij aan jongere Atjehers overgedragen. Dit geschiedt te snel. Er zou een soort overgangstijdperk moeten zijn, van langen duur. Want wel is de vervanging door jonge krachten noodig, maar men moet met de gevolgen van de ontstemming der oude oeloebalangs meer rekening houden. Men noemde schr. in Atjehsche kringen de persoonlijkheid van *generaal Swart*. Die kende de hoofden en de hoofden kenden hem. Vriendelijk en innemend ging hij met hen om; zij verlieten zijn ambtswoning niet dan nadat zij er thee hadden gedronken en er werd geen zaak behandeld of het advies der oude oeloebalangs werd ingewonnen. Ook al was dat voor den vorm, ook al werd het wel eens niet opgevolgd — het raadplegen miste zijn werking niet en het kreeg den vorm van *berkat*, zegen, vragen. Zoo werd het vertrouwen der volkshoofden gewonnen. Klachten over den belastingdruk heeft schr. nergens vernomen. De aanslag is redelijk. Daarbij komt, dat voor de productie goede prijzen worden gemaakt. Ook tegen de voorgenomen verhooging der tarieven bij de Atjeh-tram met 1 Januari a.s. hoorde schr. geen bedenkingen. Nergens reist men zoo goedkoop. Lho Seumawe-Koeta Radja kost in de derde klas maar f 2.58 voor 258 K.M., dat is een cent per kilometer.

De *Deli Crt.* (19 Dec. bespreekt het artikel „Op” van *Zentgraaff*) (*Socr. Hbld.* 11 Dec.), de *Deli Crt.* van 18 Dec. meldt de benoeming van resident *O. M. Goedhart* tot gouverneur van Atjeh. De *D. C.* kent den heer Goedhart niet, maar zij hoort hem noemen als een bekwaam bestuursambtenaar, die wel in staat wordt geacht een Gewest als Atjeh behoorlijk te leiden.

Architectuur in Indië.

De Ned.-Ind. Architectenkring richtte een tentoonstelling in in de beide takken van het Kunstkringgebouw te Weltevreden. Aan den vooravond van de opening schreef de *Java Bode* (14 Dec.) o.m.: Deze *Architectuur-tentoonstelling* is de eerste door den nog betrekkelijk jongen kring gehouden. Zij is in hooge mate verrassend en brengt ook den leek in gemakkelijk contact met de uitgevoerde werken en met de ontworpen projecten. Zij doet dit door zuiver architectonische lijntekeningen, door foto's van voltooide werken en door in zwart krijt, pastel en waterverf geteekende opstanden en vogelvluchten. Op de tentoonstelling worden het publiek voor het eerst het ontwerp voor het *Stadhuis van Soerabaja* voorgelegd, benevens de *Berlage-plannen* voor de uitbreiding van *Batavia*. Een der eerste stands is ingenomen door het werk van de architecten *ir. Thomas Karsten-A. Schouten*. Het Nillmij-gebouw te Semarang van *ir. Karsten* is een zeer forsche opzet en zijn Suikerfabriek Tjomal is waarlijk een bouwkundige verrassing. Wie suikerfabrieken kent, weet ook hoe troosteloos en desolaat vaak de opzet van zulk een open terrein met schuren en loodsen en hallen en verspreide woningen kan zijn. Het Architecten-bureau *Job en Sprey* te Soerabaja bouwt in gezond modernem stijl, soms met neiging tot het cubisme. De architect *C. Citroen* te Soerabaja is de bouwer van de jaarmarkt, een houtbouw die door den aard van dit materiaal een schilderachtig element vormt. Van zijn hand is het ontwerp voor het monumentale stadhuis, dat op het land Kelabang zal worden opgetrokken. Dit zal de eerste moderne stadhuisbouw in Indië zijn. Ook de Goebengbrug is van *Citroen*. De Oostenrijksche architect *Baumgartner* zond o.a. drie groote „ideeënprojecten” in, die zeer de aandacht trokken. De *S. S.* exposeert foto's van stationsgebouwen en teekeningen van stationshallen. De gemeentebatavia laat de *Passar-Gambir* ontwerpen van den architect *J. H. Antovisse* zien, die door hun licht en luchtig karakter zeer duidelijk en juist den tijdelijken bamboebouw aangeven. Van den architect *Jobst* is er een mooie aquarel van een bij den „Uitkijk” te bouwen vischveiligingsgebouwtje en van *ir. B. J. K. Cramer* o.m. het „ontvanggebouwtje” op Laanhof, dat zich prachtig aanpast aan de oude omgeving, aan de ernstige en historische sfeer van dit tot begraafplaats ingerichte oude landgoed. De architect *Blankenburg* (Arch.-Bureau Bakker en Mey-boom) bouwde de groote loodsen der Java-China-Japan-lijn te Priok. Behalve mooie woningen van *Blankenburg*

aan den Djocjaweg is van hem de groote moderne flatwoning aan Pegangsaan. De *B. O. W.* zond zijn groote schoolgebouwen in: de *Stovia* (*ing. H. von Essen*), de *Nias* (*ir. Wiemans*), de *Rechtsschool* (*ing. J. F. van Hoytema*), de *Technische School* te Djocja (*ir. Gerber*), het zeer geslaagde Telefoonkantoor te Weltevreden en het bijzonder mooie te Buitenzorg (beide van *ing. Hoytema*), de gevangenis te Tjipinang (*ir. Smijff*) en een mooie viot-te teekening van het uitkijktorentje bij deze gevangenis (van *ir. Kühr*). Van den architect *N. J. Kruizinga* waren er foto's van „Huize Gandjoeran” te Djocja, dat een prachtig staal is van een buitenhuis in Indië, geheel opgenomen in het landschap. Hier vallen op een zeer goede wisselwerking in de bouwkundige details, decoratieve kracht ten opzichte van de landschappelijke omgeving en zuiver architectonische plastiek in de verschillende verhoudingen. Van het bouwkundig bureau *Wiemans, Abell en Pichel* (Batavia) zijn het groote winkelgebouw op Rijswijk, op den hoek van Koningsplein binnen, het Douanekantoor te Priok en de nieuwe Kwitang-kerk. Blijven nog te vermelden over de inzending van de *Gem. Cheribon*, van de firma *Reyerse en de Vries* met het overbekende Aneta-gebouwtje, de plastisch-architectonische inzending van den beeldhouwer *Maas* (*firma Buning*) en het geëtte eterniet van den sierkunstenaar *Frans ter Gast* (Holland). De bovenzaal is geheel ingenomen door drie inzendingen: de *Berlage-plannen* van de *gem. Batavia*, de inzendingen van het *A. I. A.* bureau en van de zeer bekende combinatie *Hulswit, Fermont en Cuypers*. Deze combinatie bouwde alle bankgebouwen voor de Javasche Bank en leverde de ontwerpen voor de uitbreiding van het hotel des Indes, het mooie Carolus-Kapelletje en de uitstekende teekeningen van *ir. Kreisler*. Het *A. I. A.* bureau, dat het vriendelijke *K. P. M.* ziekenhuis ontwierp, en ook het groote *K. P. M.* gebouw aan het Koningsplein, bouwde de *R.K.* kerk te Meester Cornelis, het gebouw van *Maintz en Co.* en het populaire Bat. Zwembad. De architectuur-tentoonstelling is een verrassing en een openbaring tevens.

II. UIT DE INLANDSCHE PER

De Regenten!!!

II (Slot).

De schrijver van het epistel heeft niet de bedoeling ook maar iemand in zijne gevoelens te kwetsen, doch wel om eene regeling voor te stellen, die den bestaanden, zijns inziens gebrekkigen, toestand ten deze kan verbeteren.

Hij wil daarvoor eerst nog wijzen op de verandering, welke, sedert het jaar 1905, in dit opzicht, aan het Hof van Solo heeft plaats gehad en wel in dien zin, dat de Regenten in de gouvernementlanden thans meer en beter dan vroeger worden geconsidereerd.

Zonder uitzondering, worden, krachtens instructie van den Vorst, de Regenten op gelijken voet behandeld als de Pangerans van den Kralon en genieten zij de eerbewijzen van den Mangkoe Negoro, die, evenals zij, aan den jongeren broeder van den Resident is gelijk gesteld.

De positie der Regenten in de gouvernementlanden is dientengevolge in de Javasche Vorstenlanden zoodanig verhoogd, dat de daar aanwezige mannen van stand thans gaarne de functie van Regent in de gouvernementlanden willen vervullen, hetgeen een groot verschil oplevert met de toestanden van weleer.

Het voorstel, zooals de schrijver het voorgeeft, gaat uit van het Gouvernementsbesluit van 9 Mei 1820, No. 22, waarin het reglement is opgenomen met betrekking tot de titels en de indeeling in klassen der Regenten op Java buiten de Vorstenlanden.

Ten aanzien van het ambtszonscherm der Regenten is daarin in artikel 44 bepaald, dat het voor den Regent met den titel van *Adipati* en zijne echtgenoot bestaat uit een wit veld met 3 vergulde strepen.

Twee dier strepen, ter breedte van 3 duim, zijn aan den rand geplaatst met eene tusschenruimte, eveneens van 3 duim breed, terwijl de derde streep, ter breedte van 1 duim, in het midden van het veld is aangebracht.

Voor den Regent met den titel van *Toemenggoeng* en zijne echtgenoot bestaat het zonscherm, voor de bovenste helft uit een wit en voor de benedenhelft uit een groen veld met 3 vergulde strepen van 3 duim breedte, waarvan twee aan den rand met een tusschenruimte eveneens van 3 duim en één streep in het midden, ter breedte van 1 duim.

De vraag of deze regeling nu niet zoodanig kan worden gewijzigd, dat, bij wijze van belooning, aan de Re-

Piano's Orgels
C. A. J. VAN KALMTHOUT
Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
Bisschop Hamerstraat 1-1a 5014
Vleugels Kunstspelpiano's

Naaml. Venn. Maatschappij 5005
KANTOOR VOOR VASTE GOEDEREN
voorheen onder de Firma **WALTMANN & CO.**
SPOORSTRAAT 2a NIJMEGEN TELEF. 399
naast het Oranje-Hotel.
BUREAU WONINGGIDS. - Assurantiën. - Op aanvraag gratis toezending van Woninggids met platten grond

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunstdrukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, *Oedaya* (Op'ang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het middenklasse-werk, hetz.g. Handelsdrukkerwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

G. F. A. DRIESSEN
LANGE HEZELSTRAAT 54
BROERSTRAAT 19 naast de Kerk
NIJMEGEN 5219
ZONSCHERMEN
JALOUZIEËN
ALLE REPARATIËN!!

FIRMA J. VAN DER WOLF
BANKETBAKKER 5227
Specialiteit in Lekker-Lekker
DEN HAAG
PRINSESTRAAT 120-122 TEL. 12220

„KEIZERSHOF”
v/h Firma SCHADE & OLDENKOTT 5120
SPUISTRAAT 2 hoek Veenestraat DEN HAAG
Speciaalhuis in:
Wollen-, Zijden-, Katoenen- en Fluweelen Stoffen
(Steeds ingang van Nouveautés)

EEN MOOI EN PRACTISCH
GESCHENK
 IS
MODERNE KOOKKUNST
 VAN FRANÇOIS BLOM
 GEBONDEN IN LINNENSTEMPELBAND
 f 5.50 :: f 5.50 S

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ
 DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ EN HAGEN

Dansinstituut STATENKWARTIER
EWY DE CLERCQ
 Frankenstr. 5, DEN HAAG, Tel. 53506

Het nieuwste op het gebied der
 Moderne Dansen.
 Na Nieuwjaar aanvang nieuwe
 Cursussen, 4 maanden (16 lessen
 van 2 uur) f 25.-.

Voor kinderen vanaf 8 jaar cur-
 sus (16 maal 1½ uur), in dansen
 en lichamelijke opvoeding gecombi-
 neerd. f 20.-. (Kleine club, inten-
 sief onderwijs).
 Inschr. 10-3 en 6½-7½ uur.

N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau
„NABA”

Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

Het goedkoopste aares voor
Complete Meubeleeringen

In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen

Verzenaingen aoor geheel Neaerlana,
 Oos- en West-Indië

Beleefd aanbevelend, DE DIRECTIE

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geillustreerde en op zwaar
 kunstdruk in dubbeltoon-inkt gedrukte
 Maandblad S

NEDERLANDSCH-INDIË
OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraagt dan gratis proef-
 nummer aan bij de Administratie
 Prijs per jaargang f 20.- te voldoen
 in halfjaarlijksche termijnen van f 10.-
 Jaargang IX (Mei 1924-1925) bevatte
 o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage,
 Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer,
 Prof. Dr. Karl Döhning, Anne Hallema,
 Dr. F. W. T. Hunger, S. Kaffi, Prof.
 Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwen-
 kamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de
 Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a.,
 benevens talrijke boekbesprekingen.

DRUKKERIJ TEN HAGEN
 NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

VOORBURG :: VIJF HEERENHUIZEN

Te Koop aan de Laan van Sevenstar of verlengde
 Julianastraat. Tien groote en kleine kamers. Voor en
 achtertuin. Verder alle gemakken. Directe verbinding
 met Den Haag, Noordwijk en Rotterdam.
 Koopprijs f 9500.- tot f 9800.-. 5174

Te bevragen op het werk en Oranjestraat 72
VOORBURG

genten met den titel van Adipati het recht van het la-
 ten nadragen van de gele pajong kan worden toege-
 kend, beantwoordt de schrijver met de opmerking, dat
 die loutere verandering van kleur van wit in geel toch
 geen groote bezwaren kan opleveren, terwijl die wij-
 ziging tevens het voordeel heeft, dat, bij het aanwe-
 zen der Regenten in de Vorstenlanden, hunne positie meer
 in overeenstemming wordt gebracht met de stelling,
 welke zij in werkelijkheid innemen en dat van gering-
 schattende consideratie in die landen dan geen sprake
 meer zal zijn.

Hunne pajong zou dan kunnen bestaan uit een geel
 veld met 3 vergulde strepen, waarvan 2 aan den rand
 met eene tusschenruimte van 3 duim en ter breedte van
 3 duim, en de derde streep in het midden ter breedte
 van 1 duim.

Of anders: een geel veld, waarvan de benedenhelft is
 verguld en de bovenste helft voorzien van een acht-
 hoekige vergulde streep ter breedte van 5 duim.

Deze regeling volgende, zou de pajongkwestie van de
 Regenten in de gouvernementenlanden vanaf den rang
 van Toemengoeng tot en met Adipati zijn opgelost op
 eene wijze, welke in de Vorstenlanden geen aanstoot
 zou vinden.

De pajongs dier beide groepen verschillen wel ten
 opzichte van het veld, doch dit houdt rekening met
 den rang welken zij innemen.

Voorts voegt de schrijver hier nog aan toe, dat de
 zonen van den Soesoehoenan van Soerakarta *) de gele
 pajong gebruiken, voorzien van 5 strepen, terwijl, als
 het veld verguld is en de benedenhelft van 1 streep,
 is voorzien, zij den titel hebben van Pangéran.

Pangéran Hangabéij heeft evenwel recht op 2 strepen.

De pajong van de zonen van den Mangkoe Negoro
 is gelijk aan die van de zonen van den Vorst van Soe-
 rakarta, doch met dit onderscheid, dat vanaf het mid-
 den naar boven de streep achthoekig is.

Het is billijk dat de pajong van den Regent in de
 gouvernementenlanden iets verschilt met die van de vor-
 stenzonen in Soerakarta, doch dit verschil wordt op-
 geheven, wanneer aan die Regenten den titel van Pan-
 gérán wordt toegekend.

Voor het geval het voorstel van den schrijver de
 aandacht mocht trekken van de autoriteiten en van
 den Regentenbond, hoopt hij, dat vooral deze bond de
 aangelegenheid zal voorbrengen bij hooger autoriteit.

*) In het Djocjasche bestaat eene geheel andere regeling.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

**De oversteek van Merak (Bantam-West-Java) naar
 Telok-Betong (Zuid-Sumatra).**

De persoon, die zich „Arino” teekent, heeft van zijn
 reis naar Telok-Betong, als dekpassagier op het stoom-
 schip „Reaal” van de Koninklijke Paketvaart Maat-
 schappij, een verhaal gegeven, dat opgenomen is in de
 „Sin Bin” en overgenomen in de „Pewarta Soerabaja”
 van 20 Juli 1925.

Hij schrijft daarin, dat het algemeen bekend is, met
 welk eene snelheid de oversteek van West-Java naar
 Zuid-Sumatra met de stoomschepen dier Maatschappij
 wordt volbracht en dat daarmede slechts 5 uren zijn
 gemoeid.

De reiziger vertrok des morgens te 7 uur per trein
 van Batavia, die elken Woensdag en Vrijdag ter be-
 schikking staat en had daarvoor den trein op laatst-
 gemelden dag gekozen.

Ten 12 ure 's middags te Merak aangekomen, lag
 daar ter plaatse reeds de „Reaal” met een groot aantal
 werkzoekenden afkomstig van Bantam en vele reiz-
 gers van anderen landaard aan boord.

Het gezamenlijk aantal bedroeg ongeveer 300.

Nadat het onderzoek der goederen door het douane-
 personeel had plaats gehad, werden de gezamenlijke
 reizigers aan boord toegelaten en was het eene drukte
 van belang bij het zoeken van een plaatsje op het dek.

In de 3e klasse was slechts weinig ruimte beschik-
 baar en had men groote moeite een bescheiden plaatsje
 te veroveren.

De schrijver zelf was dekpassagier en constateerde
 terstond dat het aanwezige groot aantal Bantamsche
 werknemers verband hield met den aanstaanden peper-
 oogst in de Lampongsche districten.

Toen ook eene lading karbouwen was overgenomen,
 vertrok het schip naar Pandjang, waar de schepen ten
 anker komen voor Telok Betong en welke plaats een
 paar kilometer daarvan is verwijderd.

Bij aankomst te Pandjang stond een trein gereed en

Mevr. JOH. VAN DER WISSEL
 Goudsbloemlaan 8
 DEN HAAG

**LEERARES PIANO- EN
 ENSEMBLESPEL** 5030

SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

J. M. HERMANS, VOORBURG
 VAN TUYLSTRAAT 3 :-: POST DEN HAAG

**AANLEG EN ONDERHOUD
 VAN TUINEN**
 VERTROUWD ADRES 5253

waren tientallen automobielen buiten de opslaglood-
 sen beschikbaar.

Deze laatste voertuigen zijn, volgens de berichten,
 het eigendom van eene Chinese kongsie te Muntok
 die daarmede tegen den Staatsspoor concurreert.

De prijs van een plaatskaartje per trein van Pan-
 djang naar Telok-Betong was gewoonlijk f 0.25, doch
 tengevolge van de mededinging, bedroeg die thans
 slechts f 0.10.

De meeste automobielen zijn afkomstig van de Ford-
 fabrieken.

De chauffeurs dier voertuigen voeren de concurren-
 tie zóó sterk op, dat zij schreeuwende een vervoer aan-
 bieden voor f 0.05 per persoon.

Aangezien de schrijver naar Tandjong Karang moest
 vertrekken, welke plaats verder van Telok-Betong is
 gelegen, nam hij een plaatskaartje voor den trein, waar-
 voor hij f 0.15 betaalde.

Deze trein had geen 3de klaswagens, doch bestond
 alleen uit een eerste klas-wagon voor Europeanen en
 verder tweede klasse wagens voor Oostersche vreem-
 delingen en Inlanders.

Tijdens de reis naar Tandjong Karang viel de koele
 temperatuur van de lucht op en trokken de vele bosch-
 rijke gronden en de uitgestrekte braakliggende ter-
 reinen de aandacht.

In het Chinese hotel, waar de reiziger zijn intrek-
 nam, was het door het geluid van geloop van den gaan-
 den en komenden man zóódanig rumoerig, dat eerst
 des nachts ten 12 ure van eenige rust sprake was.

Dit hotel doet dan ook, volgens zeggen, belangrijk
 onder voor dat van Telok Betong.

Tijdens de zeereis van Merak naar Pandjang ziet men
 tal van boschrijke kleine eilandjes, waarop klapper-
 aanplantingen worden aangetroffen.

Aan boord van de schepen der Koninklijke Paket-
 vaart Maatschappij konden de dekreizigers geen voe-
 ding en geen dranken koopen en hadden de meesten
 hunner, wegens gebrek aan drinkwater, van de dorst
 te lijden.

Wel trachtten zij die dranken zich aan te schaffen
 in de 2e klasse, doch dit werd niet toegelaten.

De schrijver doet om die reden de vraag of het niet
 goed zoude zijn in die regeling verandering te bren-
 gen, zóódanig dat ook de dekpassagiers voedsel en
 drank aan boord kunnen koopen?

Vooraf is het wenschelijk voor hen, die niet op de
 hoogte zijn van de bestaande toestanden.

Zij, die dit wel zijn, nemen gewoonlijk mineraalwater
 en limonade mede.

De reisbiljetten worden aan boord gekocht, n.l. der
 de klasse reizigers f 3.- en voor de tweede klasse re-
 zigers f 12.- per persoon.

Deze laatste genieten daarvoor een middagmaal.
 Te Tandjong Karang waren de groote wegen, waar-
 langs de woningen der Europeanen zijn gelegen, zeer
 goed.

De losse verkeer met de vrouwen van den over-
 wal van Java viel eveneens zeer op.

Wel treedt de politie daartegen met kracht op, doch
 zij kan niet op veel succes bogen.

Het aantal bioscopen bedraagt 2, doch de reiziger
 had geen gelegenheid die te bezoeken.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

De Cultuur-geschiedenis van Java in beeld.

Het Java-Instituut zal in samenwerking met de firma
 G. Kolff en Co. te Weltevreden een boekwerk uitgeven
 met bovenstaanden titel.

In een circulaire wordt dit, door Dr. W. F. Stutter-
 heim samengestelde, werk aldus aangekondigd: Het is
 een onmiskenbaar en verheugend feit, dat de cultuur
 van Java en hare wording uit een gelukkig samengaan
 van oud-inheemsche en hindoese elementen meer en
 meer die belangstelling ontvangt, waarop zij recht heeft.

Haar groei, in later eeuwen door verschillende andere
 factoren in bepaalde richting gedwongen, is een der
 interessantste verschijnselen, die Zuid-Azië ooit heeft
 opgeleverd. Langzamerhand is de kloof overbrugd, die
 de belangstelling in de oude „Hindoe-monumenten” aan
 den eenen kant en de jonge Javaansche cultuur aan de
 anderen kant scheidde en men is het als een nauw
 samenhangend gebeuren gaan zien, dat interessante
 parallelen met de Middeleeuwen van het Westen op-
 leverde.

Helaas is het den belangstellenden leek niet mogelijk
 om, aan de hand van veel en goede afbeeldingen, zich
 een indruk te vormen van dit gebeuren, aangezien de

FIRMA H. MOLIER
 BOEKBINDERIJ EN
 LINIËERINRICHTING 5245
 HOUTMARKT 28-30
 'S-GRAVENHAGE :: TELEF. 10704

P. VAN DEN BERGE

Bankastraat 4 i Tel. 15587 's-Gravenhage

Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden, Gaskachels, Tuin- en Gaslangen, Lood- en Zinkwerker.

Groote Reparatie-Inrichting

M. J. BLOKLANDER

ORGEL- EN PIANOHANDEL

Bilderdijkstraat 4 DEN HAAG Telefoon 35992

INRICHTEN VOOR DE TROPEN
STEMMEN - REPAREREEN

Billijke prijzen

Vakkundige garantie

Een goed en billijk adres

voor

prima Thee en Koffie

is

5162

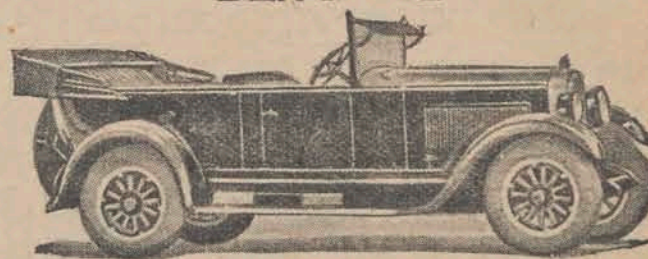
Thee- en Koffiehandel
Noordeinde 105a

's-Gravenhage

Telefoon 12413

Garage T. VERSEVELDT

Nassau Zuilensteinstraat 47 Telefoon 11202
DEN HAAG

Levering van alle soorten Automobielen
en Motorrijwielen

STALLING

BENOODIGDHEDEN - OLIE en BENZINE

Modemagazijnen HENNEMAN & PLUKKER

Valeriusstr. 28-38
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen

in Japonnen, Blouses, Rokken,
Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

P. DE KAT ANGELINO MOEDRA'S OP BALI

MET 60 TEEKENINGEN VAN
TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. f 9.— geb. in geh. linnen f 11.50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelve geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.”
S (N. Rott. Crt.)

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA", Den Haag

machinerieën en materialen naar Java, meer speciaal voor de suikerindustrie aldaar.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

In het Jan.-Nr. is eene beschouwing opgenomen van Dr. R. Broersma over de bevolkingsrubberteelt in Ned.-Indië, een onderwerp dat, vooral na de verschijning der rapporten van dr. Pekelharing, den houtvester Luytjes e.s. in pers en periodiek terecht voortdurende belangstelling geniet. — Hetzelfde Nr. bevat nog een artikel van Prof. dr. H. Blink: Is Celebes een land voor Europeesche culturen? (vrij bewerkt naar eene bijdrage van den hr. Holtus in het tijdschr. De Ind. Culturen). Het schijnt dat het antwoord in de eerste tijden niet bevestigend zal zijn, vooral in verband met het arbeidsvraagstuk en het gebrek aan goede afvoerwegen van het binnenland naar de kust.

De Indische Culturen.

Uit den inhoud van No. 23 (1 Dec. '25). De „Heilige geest" (Peristeria) (aard-orchidee), door H. J. Wigman. — De bacteriophaga in de plantenziekten, door C. J. J. van Hall. — Het roten van vezelstoffen, door A. Schijfsma. — Hulpstoffen der rubber-industrie. — De tabakscultuur in het gedrang? — Korte berichten. (Ziekten en plagen van Hevea in N.-I. — De bloeitijd der cultures. Enz.).

De Mijningenieur.

In de Dec.-afl. stelt ir. M. H. Caron de vraag: Zijn de Lematung-bruinkolen en overgangskolen nu reeds van economische beteekenis? Schr. meent haar bevestigend te kunnen beantwoorden, wanneer gebruik gemaakt wordt van het zoowel economisch als praktisch goede vooruitzichten biedend oventype, uitgewerkt door het U. S. Bureau of Mines, waarvan hij eene beschrijving geeft. — Verder bevat deze afl. o.m. het slot eener voordracht van den hr. Vleming: De financieele toestand en de financieele vooruitzichten van Ned.-Indië.

De Indische Loods.

Inhoud van No. 47 (5 Dec. '25). De Marineplannen der Regeering. — Een eereschuld. De pensioenen der mindere militairen. — Het rapport-Meyer Ranneft. De conclusies van het rapport; de belastingdruk op de bevolking. — Armenzorg en werkloosheid. Een plan tot verbetering. — Uit de pers. (Het nieuwe kiesrecht voor den gemeenteraad. Enz.).

Orgaan der Ned.-Ind. Officiers-Vereeniging.

De Nov.-afl. bevat o.m.: In memoriam kapitein J. F. van der Sluijs Veer. — Een protest van den heer Kerkkamp, met naschrift van F. Kroon. — Portretten en platen voor militaire lokalen, door Hopman. — Leger en vloot (persstemmen met aanteekeningen der Redactie). — De splitsing der Marine. — Uit pers en periodiek. (Militaire bonden. — Zal de Officiersvereeniging worden opgeheven? Enz.). — Mededeelingen van het Hoofdbestuur.

De gebouwen der Pasar Gambir te Weltevreden.

In het Nr. van 9 Jan. van „Bouwen, Tijdschr. voor Holland en Indië aan het bouwvak gewijd" geeft J. D. H. Assies eene korte toelichting bij een aantal mooie afbeeldingen van gebouwen welke in gebruik zijn geweest tijdens de jongste Pasar Gambir (jaarmarkt) op het Koningsplein te Weltevreden. Deze van bamboe en atap vervaardigde gebouwen, in Chineschen trant ontworpen door den architect J. H. Antonisse, hebben er belangrijk toe bijgedragen het geheel een recht feestelijk aanzien te geven, vooral ook door de des avonds zeer kwistig aangebrachte elektrische verlichting.

Koloniaal Tijdschrift.

De Jan.-afl. wordt geopend met het eerste gedeelte eener bijdrage van den hr. A. Mühlensfeld over België als koloniale mogendheid. — Daarop volgt eene vertelling van wijlen den hr. J. E. Scheltema: Roestam, de Vechthaan. — Over de grond- en waterrechten in de onderafd. Boentok (Res. Zuider- en Oosterafd. van Borneo) schrijft de hr. J. Mallinckrodt; hij bespreekt achtereenvolgens het beschikkingsrecht, het voorkeuren genotrecht en het bezitrecht. — De hr. K. Th. Beets geeft een Balische adatschets. — Een artikel van Prof. dr. E. Moresco over Zuidzee-politiek, geschreven naar aanleiding van Dr. K. Haushofer's Die Geopolitik des Pazifischen Ozeans, besluit met de volgende woorden:

Beschouwingen als deze leeren meer dan dat het wetenschappelijke en politieke Duitschland nog altijd geen begrip heeft van wat kolonisatie in de tropen eigenlijk is en meent dat daar met „billige Auswanderer" iets te bereiken valt. Zij herinneren er vooral aan, dat Duitschland's verstooting uit de rij der koloniale mogendheden een der bedreigingen van den wereld-

J. L. DEBIJE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs

Verzending naar de Tropen onder garantie

KULK & KRAMER NIEUWE REMINGTON

Kantoor machines PORTABLE

MODEL 1925

BREDE WAGEN

STERKE UITVOERING

FL. 175.00

Verzending naar Oost- en West Indië onder garantie

bestaande publicaties of de eene, of de andere zijde buiten beschouwing laten en meestal te weinig aan afbeeldingsmateriaal ter beschikking hebben.

In deze leemte te voorzien is het doel, dat het Java-Instituut zich met de uitgave van een „cultuurgeschiedenis van Java in beeld" stelde, een platen-atlas, waarin het beste en interessantste gegeven wordt uit de verschillende perioden van de Javaansche cultuurgeschiedenis, vergezeld van betrouwbare onderschriften.

De schrijfwijze van Indische aardrijkskundige namen. In de jongste afl. van het Tijdschr. Aardr. Gen. merkt de hr. J. van Roon (op blz. 69) op dat wat betreft de schrijfwijze van aardrijkskundige namen in Ned.-Indië een hopelooze verwarring en bedenkelijk geliefhebber schijnt te ontstaan en dat men langzamerhand niet weet waar men aan toe is. In het jaarverslag van den Topogr. Dienst van 1917 wordt in eenzelfde opstel gesproken van Tjiremai¹⁾, Tjeremai, Tjeremai en Tjareme. Op de jongste overzichtskaart is het weer Tjareme. Het zou goed zijn eindelijk eens tot een beslissing te komen en er dan rekening mede te houden, dat er geen geografische moeilijkheden worden geschapen. Men zou eenvoudig; in Nederland schrijft men toch ook Dèventer, Venlo, Helder, enz. — Door het Gouvernementsbesluit van 5 Aug. 1925 (o.m. bepalende dat het voor inheemsche intellectuelen zooveel beschaafder klinkende Bantam weer vervangen wordt door het grove Bantam, het reeds ingeburgerde Tjerebon door Cheribon, enz.) wordt de verwarring nog grooter gemaakt.

Men moet de klachten van den hr. van R. ten volle onderschrijven. In het dezer dagen verschenen boek van W. O. J. Nieuwenkamp: Zwerftocht door Timor en Onderhoorigheden bijv., spreekt hij steeds van het eiland „Séran" en zegt in een voetnoot: „Dit werd nog kort geleden Ceram gespeld." Sedert N. dit schreef is echter de officieele spelling wederom „Ceram" geworden in plaats van „Séran". Is dit niet een sterk voorbeeld (dat met vele andere zou kunnen worden aangevuld) van inderdaad hopelooze verwarring?

De Indische Mercur. In het Nr. van 13 Jan. (No. 2) is opgenomen een afsl. en slot der voordracht, gehouden door de heer J. van Roon op 19 Nov. 1925 aan de Landbouwhoogeschool Wageningen, over het onderwerp: Economische opvoeding in Suriname, een koloniaal vraagstuk. Zijne beschouwingen geven den hr. J. S. C. Kasteleyn aanleiding tot eenige opmerkingen, getiteld: Reorganisatie van het onderwijs in Suriname. Naast deze voor Suriname belangwekkende bijdragen bevat dit Nr. nog: Het arbeidscontract in den Volksraad, door H. Ch. G. J. van der Mandere. — De bloeitijd der cultures (overzicht eener rede waarmede Dr. Buffart de jaarvergadering der Avros te Medan heeft geopend). — Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam (uittreksel voordracht E. Heldring voor zover met Indië verband houdend). — Uitvoer der voornaamste handelsartikelen uit het vrije verkeer van Java en Madoera door particulieren. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoodat de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft een uitgebreide opgave van recente literatuur over de zgn. groote cultures, behalve rubber.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië. Hoofdzakelijke inhoud van No. 23 (5 Dec. '25). Plasticiteitsbepalingen bij ruwe rubber, door Dr. O. de Vries. — Landbouw-coöperatie. — De verhooging van de opbrengst van vischvijvers door bemesting, (slot). — Eenige gegevens over roselle-vezel (ontleend aan Berichten der afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut). — De beschouwingen over de Gouvernements thee-onderneming in den Volksraad. — De jute-industrie en roselle (verslag van een onderhoud met den hr. P. van Besouw).

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift. Afl. 21 (6 Jan.). Het zieleleven der Indonesiërs (Java, VIII), door N. — De electriciteit der Staatsspoorwegen op Java, door ir. d. G. (met tal van afb.). — Schetsen uit de Landraadszaal (Midden-Java). I en II, door Mr. L. — Boekbespreking: Een avontuurlijk leven op Bali. Een afzonderlijk Bijblad bevat eene geïllustreerde beschrijving van het Technisch Bureau E. Rombouts te Rotterdam dat, hoewel geen eigen werkplaats bezittende, gedurende de bijna veertig jaren van zijn bestaan een belangrijk aandeel heeft gehad in de levering van

¹⁾ De cursieve e vervangt hier en verder de toonlooze e met een boogje er boven.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal 80,000,000.-
Statutaire Reserve 20,536,861.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

Wissel- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

30326 TELEFOON 30326

**GEGONTR. PARTIC.
NACHT
VEILIGHEIDS-DIENST**

13 VAN BLANKENBURGSTRAAT 13

Gecontr. Particuliere Nachtveiligheidsdienst
Dir.: TH. KETJEN, Oud-Off. O.I. L.
Eerste inrichting van dien aard in Nederland
Kantoor VAN BLANKENBURGSTRAAT 13c
DEN HAAG — — — Tel. 30326 5238

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

BRIEVEN en stukken, de afdeeling **Advertenties** betreffende, uitsluitend te adresseeren: **Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.**

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	Hollandsche Bank voor West-Indië		Incasseringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
	Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290		
	CURAÇAO CARACAS VENEZUELA		
	Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela. Columbia en Midden-Amerika. 5008		

vrede is, door de vredetraktaten geschapen, en dat die bedreiging voor de zwakkeren onder die mogendheden een bijzondere betekenis heeft. Zij kunnen ook hen, die de voor kapitaal en menschen geopende deur in Ned-Indië toch liefst niet al te wijd geopend willen hebben, hetzij dan met het oog op specifiek inheemsche of op algemeen Indische belangen, leeren, dat elke afwijking of minder zuivere toepassing van het hoofdbeginsel onzer koloniale politiek op den langen duur meer gevaren schept dan voorkomt.

Locale Belangen.

Uit den inhoud van afl. 11 (1 Dec. '25). De locale raden en de veterinaire hygiëne, door Dr. W. Treffers (hierin een aan de Loc. ontleend artikel: Slachthuiswezen. De groote betekenis van goede abattoirs. — Kadastrale polygoonpunten, door G. Jansen. — Decentraliana. De nieuwe gemeenschappen van West-Java. III. Waar komt het geld vandaan? door Mr. Denys (ontleend aan het Soer. Handelsbl.).

Archief voor de Suikerindustrie in Ned.-Indië.

No. 45 van jaarg. '25 bevat eene verhandeling van Mr. J. J. Tichelaar over de geëmployeerden in dienst der Java-suikerindustrie en hunne opleiding. III. Het tuinpersoneel. — Voorts geeft J. van Harreveld eene schatting der Java-suikerproductie, oogst 1925 en der beplante oppervlakte voor campagne 1926.

No. 46 brengt o.a. een aan Ind. Culturen ontleende bijdrage over den nipa-palm als suiker- en alcoholproducent, door M. Reygersbergh.

Zending en Missie.

Berichten uit de Heidenwereld. Jan.—Febr. '26. De wegloopers van Rac à Rac (plantage aan de Suriname-rivier). Een stuk koloniale- en zendingsgeschiedenis van de 19e eeuw, door S. Beck.

Zendingstijdschrift „De Opwekker”. Nov. '25. Wij zendingen en het rassenvraagstuk, door Krelle. — De „Anthingsche” Christen-Inlandsche Gemeenten in Batavia's Ommelanden, door A. J. Blik (vervolg). — Inlandsche Christenhuwelijken, door A. Hueting. — Chineseche huwelijken.

Timor-Bode. Dec. '25. Reis door Tjamplong in 1924, door Ds. C. C. A. van den Wijngaard (vervolg). — Verslag van een dienstreis gemaakt door den hulpprediker van Kapan, van 1—15 Mei 1925, door Amanatoen.

De Java-Post. 11 Dec. '25. Langs Sadang en Salo Mata Allo (Celebes), door O. Haagsma.

Niederländisch-Ostindien als Kakaoland. (Uitvoerig economisch artikel). (Gordian, XXXI, 1925, bl. 31—37).

Plantage-productie van cacao in Suriname. (Cijfers voor 1900—1924, gespecificeerd volgens de plantages). (Versl. Econ. T. Sur. 1924, p. 22, [1925]).

Plantage-productie van koffie in Suriname. (Cijfers voor 1912—1924, gespecificeerd volgens de plantages). (Versl. Econ. T. Sur. 1924, p. 16 [1925]).

Op Java's vulkanen, door W. Sleumer Tzn. Met een voorwoord van Dr. W. van Bemmelen. Met 29 illustraties. (Amsterdam, S. L. van Looy).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1925, No. 50. (Bureau voor de Volkslectuur te Weltevreden).

Beknopt overzicht van eenige Ned.-Indische planten, die giftig zijn of giftige bestanddeelen bevatten (vervolg), door M. Druyster. (Pharmaceutisch Tijdschr. voor N.-I., Nov. '25).

De twaalfde landvoogd van Ned.-Indië (Rijklof van Goens), door S. Kalf (met portret). — Aan Java's Zuidkust, door P. Sorgdrager. (De Ind. Verlofganger, 15 Jan. 1926).

Jaaroverzicht van den in- en uitvoer van Ned.-Indië gedurende het jaar 1924. Deel IIa. (Java en Madoera). Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek. No. 20. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Curaçao.

De Watervoorziening.

Het Voorloopig verslag vervolgt: „Het aangeboden plan verder besprekend, werd eenerzijds de vraag gesteld, of daarbij voldoende rekening gehouden is met tijden van langdurige droogte; met andere woorden, of ook in die tijden geregeld met het leveren van water zal kunnen worden voortgegaan.

Is het — zoo werd gevraagd — nooit voorgekomen, dat de putten op Buena Vista opgedroogd zijn, althans zoo veel water konden produceeren? Is het niet den baar, dat bijaldien in die buurt door anderen meer putten worden gegraven, een gedeelte van het water tijden van droogte aan Buena Vista onttrokken wordt?

Anderzijds werd de vrees geuit of vooral in den regentijd het verbruik van het water, zooals in de stukken aangegeven, niet te ruim is gesteld.

Meerdere leden betwijfelen sterk of deze hoeveelheden, speciaal die aangegeven voor de Willemsstad, elken dag verbruikt zullen worden; anderen vonden dit quantum krap geschat.

Naar aanleiding hiervan zal men het zeer op prijs stellen te mogen vernemen, waarop de opvatting van het Bestuur gegrond is, dat dagelijks jaar in jaar uit, terstond na het tot stand komen van de waterwerken, gemiddeld 100 M³. put- en Hatowater in de haven en 200 M³. in de stad, alzoo gemiddeld 300 M³. put- en Hatowater verkocht zal worden?

Als de regenbakken in den regentijd overloopen en velen regenwater in overvloed hebben, geven verschillende regenwater voor niets zonder geldelijke vergoeding weg of verkoopen het voor een kleinigheid. Als het hier begint te regenen, verdwijnen de meeste van die waterkarren, die men in den drogen tijd ziet. Zelfs het regenwater heeft dan ternauwernood waarde.

Het Bestuur rekent op 100 huisaansluitingen beoosten en 100 huisaansluitingen bewesten de haven. Waarop steunt die berekening? Is aan het Bestuur bekend hoeveel huizen met regenbakken er ongeveer in de stad zijn en hoeveel water die regenbakken ongeveer kunnen inhouden? Heeft het Bestuur hiermede rekening gehouden?

Heeft het Bestuur er op gerekend, dat de particulieren of grondeigenaars, die thans water aan de stad leveren of verkoopen, zulks zullen blijven doen, na de totstandkoming van de Bestuursexploitatie of wel dat zij dat zullen staken of wel, dat zij minder zullen verkoopen of wel, dat het Bestuur alleen het tekort zal aanvullen? Welke voorstelling heeft het Bestuur zich hieromtrent gemaakt?

Is er nagegaan hoe groot het huidig tekort aan water in de stad is, althans waarop het voor de naaste toekomst kan worden geschat?

Het regenwater wordt door de bezitters van regenbakken ook dikwijls voor andere doeleinden dan als uitsluitend drinkwater gebruikt, bijv. voor het huishouden en als bad- en waschwater. En ook in dit opzicht geeft men in de stad aan regenwater de voorkeur, omdat men daarmee betere resultaten bereikt en het beter voldoet.

Een lid stelde de vraag of het niet aan te bevelen zou zijn eerst een aanvang te maken met de watervoorziening van Willemsstad van uit Buena Vista.

De kosten en bekostiging van het plan werden breedvoerig besproken en het deed aangenaam aan van den Chef van den Mijnbouwkundigen dienst te vernemen, dat in Nederland deskundigen daarover gehoord zullen worden. Over het technisch gedeelte van het plan toch kunnen de afdelingen geen oordeel uitspreken en kunnen zij ook niet bij benadering nagaan in hoeverre de geraamde kosten al of niet overschreden zullen worden. Algemeen was men het er dan ook over eens, dat hier niet anders gegeven kan worden, dan een op ervaring en ondervinding gegronde en aan de kennis van plaatselijke toestanden en gebruiken ontleende beoordeeling en kritiek op het ingediende plan, bezien van een praktisch standpunt; om welke redenen verscheidene leden gaarne hun eindooreel zouden willen opschorten, totdat het deskundig advies in Nederland zal zijn uitgebracht.

De C. P. I. M.

Er komen heel gunstige berichten van de olievelden van de *Caribbean Petr. Co.* Alle bronnen werken op volle kracht. Dagelijks kan 7500 ton olie uitgevoerd worden. Het gevolg is daarvan geweest, dat vele tankbooten, ook de sleepbooten met de lichters, die al een tijd lang opgelegd waren, weer in dienst zijn en naar Maracaibo vertrokken zijn. Dit zal voor deze maand en vooral voor December wel een zeer gunstigen terugslag op de scheepvaart en op de productie van de raffinaderij van de *Isla* teweeg brengen. (A. d. G.)

Jan Paul

schrijft in de *Amigoe* van 28 Nov. 11.: „In Koloniaal Weekblad van dit jaar nog, kunt ge den volgende aanhef lezen van 'n berichtje uit onze kolonie: „Jan Paul, de Curaçaosche ditjes en datjesser (sic)

B. G. TAL, Leeraar M.O. Boekhouden
Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 16110 en 16111

Opleiding voor het M.O. Examen en voor het Examen Privaat-Docent
(Genootschap voor Practisch Handelonderwijs)

DROGISTERIJ „HET KRUIDENHUIS”
Fa SCHOFF - BILTHOVEN
(Ass.-Apotheker - Gedipl. Drogiste)
Julianalaan 16, n. h. Postkantoor Tel. 6524
Minerale en Medicinale Wateren en Zouten
Drogerijen - Chemicaliën - Verbandstoffen - Specialitês
FOTO-ARTIKELEN 549

ZOUTMANSTRAAT 42 DE RENTEKAS 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt. Safe-Inrichting

in de Amigoe di Curaçao, die de vervelende gewoonte heeft een gewonen meneer nog al eens Mr. te noemen, etc. etc."

"Nee, heusch, ik fantaseer niet; 't staat er serieus... Maar dat 'n hoogstaand mensch zoo klein kan zijn om er op te staan buitengewoon genoemd te worden, dat is voor mij iets nieuws onder de zon, daar kan ik gewoon niet bij."

Wij stellen er wel prijs op te verklaren, dat de door van Paul aangehaalde woorden in den meegedeelden vorm niet in ons K. W. te vinden zijn.

Geschiedkundige Sprokkelingen.

Nog eens Van Paddenburg.

De Cur. Crt. van 14 Februari 1818 bevatte een „bade", getiteld Het Geweten, aldus beginnende:

Waar immer ook een dwingland woedt, En heerscht en plaagt uit overmoedt Der burgren klacht in 't minst niet hoort Der braaven klank in 't duister smooit Heerscht daar een rein geweeten?

Geweten! — Nee dit kent men niet Genot is 'teenig waar men op ziet Te brassen, smullen in de trant Te lastren ja van alle kant Men denkt om geen geweeten.

Ook hiervan werd Van Paddenburg, die kort te voren wegens wangedrag was geschorst als landsonderwijzer, verdacht. Zelfs werd hij deswege voor het hof van justitie gedaagd. Nog in den loop van hetzelfde jaar werd hij ontslagen.

Uit den Verren Vreemde.

Swaraj en non-coöperation.

Dadelijk na Kerstmis is te Gawnpore het jaarlijkse congres geopend der Britsch-Indische nationalistien. Op zich zelf behoefde dit niets belangrijks te betekenen. Het Nationale congres toch komt al tientallen van jaren samen. Maar sedert het overlijden van R. Das, die de leiding had overgenomen van den bekende non-coöperator-apostel Ghandi, verkeert men in twijfel welke richting de beweging voor Swaraj, de los van Engeland-actie en de non-coöperation zullen opgaan. Onder Das was 't practisch deelnemen aan de politiek, door optreden in provinciale raden en afgeevende vergadering, en door 't aanvaarden van begeringsambten en -posten, een heel eind doorgevoerd, maar nadat deze bekwame organisator aan het swarajisme was ontvallen, was er geen krachtige persoonlijkheid als aangewezen om het beleid in die richting door te voeren. Ghandi was zelf weer meer naar den voorgrond getreden, maar de manier waarop hij, eigenlijk als een heilige, die van vasten en bidden alles verwacht, tot lijdelijk verzet aanspoort, bevredigt maar weinigen, daar de daarmede bereikte resultaten beneden de verwachtingen en de voorspellingen gebleven zijn. Wel had Ghandi zich naar de methode van Das gevoegd, maar hij is de man niet om een beweging te leiden, die aan de regeeringsdaden zelf richting wil geven, zooals Das, een intellectueel voorman, burgemeester van Calcutta, dit vermocht te doen.

Als leider van de partij is Motilal Nehru opgetreden; hoewel zijn naam reeds lang die van een bekende onder de nationalistien is, werd toch geen imponerende leiding van hem verwacht en deze schijnt ook niet van hem uit te gaan. Hij voelt 't meeste voor de non-coöperation-actie, die ook gemakkelijk te voeren is. Zijn verkiesing tot leider wees ook in die richting, maar het congres zou de twee richtingen tegenover elkander brengen. Dit gaf spanning.

Als voorzitter werd een vrouw gekozen, mevrouw Sarojini Naidu, een ook in Europa niet onbekende. Zij studeerde te Londen en schreef o.a. verzen in het Engelsch. Zij noemt Ghandi haar leermeester en verklaart 't tot bewonderaar van non-coöperation. Maar terzijde Ghandi zich steeds en ten stelligste heeft verzet tegen elk gewelddadig optreden en hij zich zelfs in boedoeining begaf wanneer een zijner volgelingen hier of daar door bloedvergieten had gezondigd, lijkt 't of Sarojini Naidu inziet dat Ghandi daardoor halfweg is blijven steken en 4 à 5 jaren geleden geen voordeel heeft kunnen trekken van den grooten invloed en ahang, welke hij bezat. In haar openingsrede riep zij alle Indische partijen op tot eendrachtig samengaan, om als eersten stap in de richting van swaraj te vra-

gen de erkenning van Indië als een dominion. Wil de regeering dadelijk hiertoe overgaan, dan kunnen de Indiërs haar medewerking verleenen. Zoo niet, dan behooren de swarajisten hun zetels in de wetgevende lichamen van land en provincie prijs te geven. Dan moet non-coöperation zich in vollen omvang laten gelden. Maar niet hiervan alleen is alle heil te verwachten. Het Indisch volk moet een nationale militie invoeren, met dienstplicht, nationale verdediging, te land, te water, in de lucht. Hoe zal 't Ghandi te moede zijn geweest, bij de ontwikkeling van dit vrouwelijke program?

Motilal Nehru heeft aan het congres een program voorgelegd, dat evenzoo den dominioneisch voorop stelt als voornaamste, maar daarop dan laat volgen, dat bij afwijzing hiervan, de stelselmatige ongehoorzaamheid als staatsburger voor de geheele bevolking zal ingaan, waartoe o.a. behoort: geen opgelegde belasting betalen.

Zij, die praktische swaraj-actie blijven stellen boven non-coöperation, hebben zich in 't congres ook doen gelden. Maar de meerderheid heeft zich voor 't program van Motilal Nehru (dat de nationale militie, enz. van de congres-presidente niet heeft overgenomen) verklaard. Dit besluit kan de Britsch-Indische regeering veel verveling bezorgen. Niet zoozeer omdat een massale toepassing te verwachten zou zijn, zooals Motilal Nehru zich deze voorstelt. Vooreerst is zijn invloed hiervoor niet groot genoeg. Maar ook heeft Ghandi, die, als 't zaak is de non-coöperation door te voeren, toch nog altijd als de groote gids wordt vereerd, besloten zich voorloopig in geheele afzondering terug te trekken; dat is ook wel non-coöperation, zelfs tot in de uiterste consequentie, maar toch tevens een tegenstelling van het lijdelijk verzet en een veroordeeling van het dreigend geweld. Bovendien zijn de voornaamste aanhangers van de door Das gevolgde methode uit de nationalistische partij getreden, omdat zij zich niet naar het besluit van het congres wenschen te voegen. Zij wenschen van hun zetels geen afstand te doen, overtuigd er nuttig gebruik van te kunnen maken. Zij zullen zoodoende echter aangezet worden tot zoo groote activiteit, dat zij hierdoor het bewijs zullen leveren van de gegrondheid van hun inzicht.

Is er dus alles behalve eenheid onder de nationalistien verkregen en maakt dit hun positie tegenover de regeering niet sterk, wel is van de beide richtingen een wedijver in activiteit te verwachten, die aan de regeering verveling kan brengen, eensdeels voor zoover die verdeelde actie zich rechtstreeks tegen regeering en overheid zal richten, andersdeels voor zoover zij tot botsingen zal leiden tusschen de in tweedracht fel tegenover elkander ingaande drijvers en hun volgelingen, botsingen die de overheid wellicht tot optreden kunnen verplichten.

De nieuwe onderkoning Edw. Fred. L. Wood, Lord Irwin, die als vreemdeling in zijn rijk voor vele en groote moeilijkheden komt te staan, wordt met deze kwestie zeker niet voor het minst ingewikkelde vraagstuk geplaatst. Toch laat het zich aanzien, dat, door die tweespalt, de geleidelijke maar met beslistheid doorgevoerde uitwerking van het Britsche vooruitstrevende z.g.n. Montagu-programma, waartoe Das ten slotte ook scheen gewonnen te zijn, geen slechte kansen heeft.

Kwijnend Hongkong.

Onder de gebeurtenissen uit het Verre Oosten, die meer dan gewone aandacht verdienen, behoort de boycott van Hongkong gerangschikt te worden. Deze grootste der handelshavens wordt als hopeloos verloren beschouwd, indien de uitsluiting, welke van Chinese zijde over haar uitgesproken is, nog eenigen tijd mocht voortduren. Deze Britsche kolonie, centrum van den Engelschen handel in Oost-Azië, heeft reeds veel geleden doordien Zuid-China haar in de ban deed. Sedert anti-Europeesche rellen ook plaats in 't overige China tegen de Engelschen opzetten ligt de handel in de Millioenenstad vrijwel stil. Een Chineesch mag daar geen Britsche koopwaar aanraken, de Britsche autoriteiten vermogen hiertegen niets.

Koning van Hedsjaz en Sultan van Nejd.

De sultan der Wahabieten, Ibn Saoud, die zooals bekend door de notabelen van den Hedsjaz tot koning is gekozen, heeft den titel aangenomen van Koning van Hedsjaz en Sultan van Nejd en onderhoorige landen. De nieuwe koning heeft verklaard, dat het bestuur over den Hedsjaz gescheiden blijft van dat over Nejd en dat zijn leger er de openbare veiligheid zal handhaven. De Wahabieten drongen in September 1924 den Hedsjaz binnen, namen Taif en versloegen de Hasjamieten te Hadda. Koning Hoessin van den Hedsjaz deed

UTRECHT.

GEBR. GERLACH

VOORSTRAAT 51 TELEF. 3475

hoek Jansveld

UTRECHT

Dames- en Heeren-Kleermakers

Uniformwerkers

Uitrustingen

voor Oost- en West-Indië

„DE STAD UTRECHT"

OUDE GRACHT 194

TELEFOON 4198

bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.

5068

Glas, Porselein en Aardewerk

GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË. GARANTIE VOOR BREUK.

Aan de Leden van „Oost en West"

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad" is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

T. H. TIEMAN

Horlogemaker

voorh. Chef b. d. Heer A. B. Thiemessen

SPECIAL ADRES

voor het herstellen van afgekeurde-, antieke- of kunstige Uurwerken

Pieterstraat 23, Den Haag

nabij de Prinsstraat

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK

P. J. CRAMWINCKEL Jr.

Den Haag, PIET HEINSTRAT 36, Telefoon 11906

Enorme keuze Gravures, Platen, Etsen enz.

Encadrementen in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN

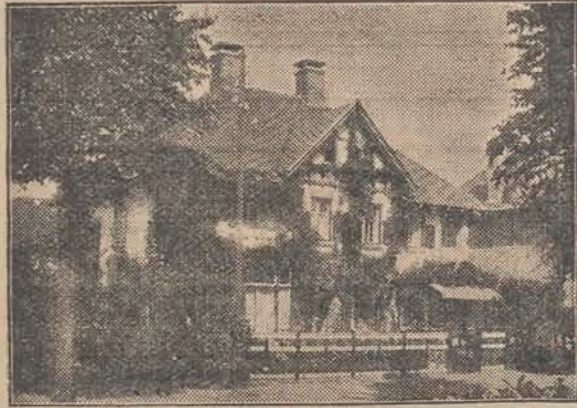
Export naar de Indiën. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage

CASSA MARIS

Bedden- en Meubelmagazijn
NEPTUNUSSTRAAT 76-78
DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier
voor Stoffeederij,
Bedden, Matrassen en Markiezen

Villa „WELKOM” — Hilversum
Amstelalaan 15-17 - Telef. 1287

Goed tehuis voor kinderen met volledig toezicht op studie
Goed lager-, middelbaar- en hooger onderwijs te Hilversum.
5178 Aanbevelingen zoowel uit Indië als uit Holland.
VRAAG DIE AAN. Zuster C. C. OBENHUIJSEN

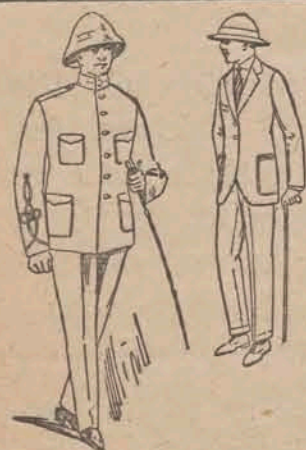
Het soliedst adres

voor Electriche benodigdheden
en Installeeren van electriche
geleidingen, is

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618
'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen. 5169

CIVIELE EN MILITAIRE
**INDISCHE
UITRUSTINGEN**

Witte Pakken f 9.50
en hooger 5090

HET UITRUSTINGENHUIS
DEVENTER TEL. 400

Gefillustreerde Catalogus
op aanvraag
zonder eenige verplichting

GEOPEND

MAISON VERBAAN
MODERNE DAMESKAPALON
MASSAGE - MANICURE - PEDICURE 5233

OR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

Dr. F. VAN DER FEEN, Apotheker

Fred. Hendriklaan 32 - 's-Gravenhage - Tel. 50040

**Binnen- en Buiteni. Verpakte
Geneesmiddelen verkrijgbaar**

afstand van den troon en later gaf Mekka zich aan de Wahabieten over.

Hoessin's zoon, Ali, hield zich daarna nog eenigen tijd staande, maar hij is onlangs door Ibn Saeed ook gedwongen geworden zijn land te verlaten. Hij heeft nu veiligheid gezocht bij zijn broeder Feisoel, koning van Irak, het in den laatsten tijd, om de Mosoelgrenskwestie veel besproken Britsche mandaatgebied.

Zal er nu rust komen in Hedsjaz, het land waarheen elk jaar duizenden Mohammedaansche pelgrims ter bedevaart gaan?

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Amsterdam.

De leden van deze afdeling, die hunne kinderen op Zaterdag 23 Januari a.s. in de gelegenheid willen stellen de reis met het D. S. S. „Patria” van Rotterdam naar Batavia op de film mede te maken, worden verzocht zoo spoedig mogelijk aan den Secretaris op te geven op hoeveel plaatsen gerekend moet worden.

De Secretaris voornoemd,

L. D. PETIT,
Saxenburgstraat 34, Tel. 22490.

Afdeling Apeldoorn.

JAARVERGADERING op Woensdagavond 27 Januari kwart voor acht, in het gebouw der Coöp. Landb. Hand. Verg., Stationsstraat.

1. Opening; notulen; mededeelingen.
2. Jaarverslag; rekening en verantwoording.
3. Verkiezing van twee bestuursleden. Voorgesteld zijn: Mevr. M. L. v. Blijenburgh en de Heer J. Eigenhuis. Pauze met thee.
4. „Indië en Wij.” Voordracht met lichtbeelden door den Heer J. C. Baars.
5. Rondvraag; sluiting.

Entrée voor leden en begunstigers vrij.
Introductie van belangstellenden voor deze vergadering ook vrij.

Leden en begunstigers van de afdeling Apeldoorn, komt op deze vergadering, want het is voor het bestuur niet bemoedigend als ge ontbreekt op de vergadering, waarop het verantwoording aflegt van hetgeen het in het afgelopen jaar deed en mededeelt, wat het in het komende werkjaar denkt te doen. Hebt ge iets op te merken, of een wensch te uiten, doe het op deze vergadering, die bij uitstek geschikt is om het contact tusschen leden en bestuur te behouden.

Breng vooral iemand mee, waarvan ge weet, dat hij of zij belangstelt, en..... tracht hem of haar te bewegen lid te worden.

HET BESTUUR.

Afdeling 's-Gravenhage.

Uitnodiging tot bijwoning van de vertooning der films: „Een reis met de Patria van de Rotterdamse Lloyd van Rotterdam naar Batavia” en „Een Molukkenreis met het s.s. Plancius van de Kon. Paketvaart-Maatschappij op Woensdag 27 Januari, des avonds 8 uur in het gebouw „Pulchri Studio”, Lange Voorhout No. 15, bij welke gelegenheid als gast zal optreden: de Heer Frits Hinze, Indisch violist.

Plaats bespreken wordt dringend aanbevolen. Gelegenheid daartoe op 23, 25 en 26 Jan. in „Pulchri Studio” van 10-12 en van 2-5 uur à 10 cent per persoon.

Namens het Bestuur van „Oost en West”,
Afd. 's-Gravenhage,

J. C. BAUDOIN, Secretaris,
Jacob Hopstraat 12.

Afdeling Utrecht.

Aan de Leden.

De Besturen van onderstaande Vereenigingen vestigen hierdoor Uw aandacht op een lezing met lichtbeelden, welke op Vrijdag 22 Januari a.s. des avonds te 8 uur in de dinerzaal van het Jaarbeursrestaurant zal worden gehouden door den Heer C. K. ELOUT (Correspondent van het Algemeen Handelsblad), over:

„Vier maanden in Indië”.

In verband met het beperkt aantal plaatsen worden de leden, die deze lezing wenschen bij te wonen, verzocht toegangsbewijzen voor Heer en Dame of Huisgenoot te doen halen bij de Heeren: J. W. C. Grooten-

KOEK, BANKET, CHOCOLADE EN SUIKERWERKEN

W. TEMPELMAN

FAHRENHEITSTR. 417 - DEN HAAG
SPECIALITEIT IN GEVULDE KOEKJES 5185

dorst, Mauritsstraat 65 of H. W. Wildschut, p/a. Amsterdamsche Bank, bijkantoor Utrecht, Domstraat 2.

De Besturen van de

Vereeniging „Oost en West”, Afd. Utrecht
Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel, Dept. Utrecht,

Handelssociëteit,
Vereeniging „Nederlandsch Fabrikaat”.

Utrecht, 12 Jan 1926.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur:

Krachtens de overeenkomst van 10 December tusschen de vereenigingen „Oost en West” en „Suriname” (zie Kol. Weekbl. van 24 d.a.v.) is besloten de heer W. Clasener, secretaris van laatstgenoemde vereeniging, zitting zal nemen in het Hoofdbestuur van „Oost en West”.

Van het Dagelijksch Bestuur.

Heeren Secretarissen der afdelingen die, voor propaganda-doeleinden, boekwerkjes welke bij het Informatie-bureau der Vereeniging verkrijgbaar gesteld zijn (zie pag. 16 K.W.) wenschen te ontvangen, gelieve hiervan opgave te doen aan het Secretariaat, Heulstraat 17.

H.H. Secretarissen en Penningmeesters (c.q. Secretarissen-Penningmeesters) worden herinnerd aan art. van het Huish. Reglement der Vereeniging, aldus luidende:

Elk Afdelingsbestuur zendt jaarlijks vóór 20 Januari aan het Hoofdbestuur eene alfabetische naamlijst der leden van de afdeling op 1 Januari, met vermelding van ieders contributie of bijdrage en adres, benevens eene opgave van de bestuursleden met vermelding van functie en eene opgave van ingestelde commissiën met vermelding der commissieleden.

Elk Afdelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 15 Maart aan het Hoofdbestuur:

- a. het verslag over het afgelopen jaar, met vermelding van den toestand op 31 December van het vorige jaar en der resultaten welke verkregen zijn door de afdelingen, door de afdeling in het leven geroepen;
- b. eene geldelijke afrekening, ingericht volgens de vorm van het Hoofdbestuur vast te stellen (of bereids goedgekeurd) formulier;
- c. eene opgave van onderwerpen, welke de afdeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behandeld wensch te zien;
- d. een kandidatenlijst, houdende opgave van een dubbeltal kandidaten voor de mogelijk voor de afdeling openvallende plaatsen in het Hoofdbestuur.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH VERBOND.

Het Bestuur der afd. Den Haag van dien Bond, stelt zich voor op 19 Februari e.k. (geboortedag van wijlen Koning Willem III) een bizonderen Dietschen Kungavond, met zang en orgelspel, te wijden aan het vereren huwelijksfeest van het Koninklijk echtpaar. Leden van het A. N. V. hebben toegang met een huisgenoot ad f0.25 per persoon. Niet leden f0.50. Leden van Oost en West worden door de welwillendheid van het Bestuur van het A. N. V. met leden van dien bond gelijkgesteld.

Zij die van dit gunstig aanbod gebruik wenschen maken, gelieve zich vóór 1 Februari a.s. op te geven aan het secretariaat van Oost en West, Heulstraat 17, Den Haag.

Van de Redactie.

Door afwezigheid van den bewerker blijft in dit N° van het K. W. de rubriek „Suriname” achterwege.

Van het Informatie-Bureau:

OPGAVE VAN MET VERLOF UIT INDIE
AANGEKOMEN AMBTENAREN.

W. H. Buskens, gewezen commissie b. d. dienst der en Uitvoerrecht en Aecijsen, p. a. J. R. Bulke, Poth bij Schinnen, Limburg.

T. J. Blom, stationscommissie 1e klasse b. d. Staatstrassen, Dordrecht, Kasperpad 62.

PIERRE J. MOOIJMAN

te KLAS DAMES- EN HEERENKLEERMAKERIJ NAAR MAAT
FRANKLINSTRAAT 141 - DEN HAAG

Coupe Minister London. Pasvorm gegarandeerd. Specialiteit in het veranderen van niet-passende Dames- en Heerenkleding. Vakkundig chemisch Reinigen, Keeren, Repareeren en Oppersen van alle voorkomende kleding. Ontvangen een pracht Collectie Engelsche en Schotsche Stoffen waarvan de stalen op aanvraag te bekomen. Betalingsconditiën volgens overeenkomst.

TELEPHOON 30955 EVEN OPBELLEN!!!

F. BARTELS,

Schenkweg 90 Den Haag
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.

ONVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

OPTICIEN - C. A. VAN MONSJOU
 VALKENBOSCHPLEIN 19 - TEL. 32167 - DEN HAAG

BESCHERMT UW OOGEN MET
ZEISS-PUNKTALGLAZEN

PAUL VAN BOHEEMEN
 KUNSTHANDEL
TASMANSTRAAT 114 :: DEN HAAG.

Enorme voorraad Schilderstukken van bekende Meesters. Encadrementen, Restaureeren, Agent :: van de Lijstenfabriek KRISTAN, Berlin. :: EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË.

UITSLUITEND: TASMANSTRAAT 114, TELEFOON 32885

P. J. van Eijk te Someren (N.-Br.), B 36 en F. H. Leufkens, Gesellenhuis te Heerlen, beiden als onderwijzer 2e klasse bij het Lager Onderwijs; Mej. H. Andeweg en Mej. C. P. Gomes, beiden Provinciaal Ziekenhuis te Santpoort en Mej. F. J. Kingma, Celebesstraat 128 I te Amsterdam, allen als verpleegster 1e klasse bij het Krankzinnigenwezen.

DEN LEDEN wordt beleeft doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

Mutatiestaat van 13 tot 20 Januari 1926.

Nieuwe Leden:

Geïntroduceerd door:

Secretaris-Penningmeester „Oost en West”.
 Secretaris-Penningmeester Afdeling Arnhem.
 den Heer J. P. Donk te Dieren.
 Administrateur „Oost en West”.
 Hoofdvertegenwoordiger „O. en W.” in Oost-Indië.
 den Heer B. R. van der Most te Weltevreden.

Afschrijven:

J. F. E. Einaar, Rotterdam, Joost van Geelstraat 9b.
 J. A. Bientjes, Amersfoort, Prinses Marielaan 15.

Adresveranderingen:

L. J. Schippers, Oud Directeur B.B., Den Haag, van: Pension Bakker, Stadhouderslaan 20, naar: Pension Jonkers, van Boetselaerlaan 91.
 P. Bergmeijer, Burgemeester van Almkerk, blijft te Dordrecht, Krispijnsche Weg 91.
 J. A. Spoor, Majoor-Intendant, van: Bandoeng, naar: Weltevreden.
 J. Tideman, Resident, van: Menado naar: Palembang.
 O. M. Goedhart, thans Gouverneur van Atjeh te Kota-Radja.
 H. Sieberg, Ass.-Resident, van: Djambi, naar: Menado.
 J. F. van Duuren, Controleur B.B., van: Gorontalo, naar: residentie Semarang.
 A. A. Th. Fortgens, Militair Apotheker der 1ste kl., van: Weltevreden, naar: Bandoeng.
 F. J. Herman, van: s.f. „Balang-Bendo”, Halte Krian, naar: Malang, Verlengde Sophiastraat 39A.

Verbeterde Leden-lijst van de Vereeniging „Suriname”.

Secretariaat: Amsterdam, Witte de Withstraat 107 II.

AMSTERDAM.
 H. Albergen, Reinier Claessenstr. 37 III.
 Mevrouw W. A. Arlaud, Transvaalkade 7a.
 Mevrouw E. A. Adamson, Zandpad 5.
 J. L. Beeldsnijder, Amstel 308 I.
 W. Beer, Alb. Thijmstraat 34.
 W. C. Clasener, Witte de Withstraat 107 II.
 H. Corsten, van Kinsbergenstraat 27 II.
 Mevrouw J. A. Caprino, Wilhelmina-Gasthuis.
 A. A. S. Denz, Brederodestraat 17a.
 W. van Eyma, Reinier Claessenstraat 37 III.
 H. Fonseca, Transvaalkade 6 II.
 J. Gemmel, de Genestetstraat 6 boven.
 E. E. Jap-Tjong, Carillonstraat 4.
 S. van Lier Ezn., Nassaukade 358.
 H. J. Liems, de Clercqstraat 58 I.
 Mevrouw Liems-de Wit, de Clercqstraat 58 I.
 Mevrouw A. Liems, de Clercqstraat 58 I.
 Mevrouw J. Meltzer-de Pina, van Ostadestraat 169 III.
 Mevrouw M. Nassy, Marnixstraat 346.
 Hugh Nassy, ?
 Mevrouw L. Oliviera, 2de Helmerstraat 3 huis.
 Mevrouw C. E. Oever, Nic. Witsenstraat 7.
 L. D. Petit, Saxenburgerstraat 34.
 S. Polak, Slingerbeekstraat 18 huis.
 Mevrouw R. M. Polak, Slingerbeekstraat 18 huis.
 E. A. O. Reteig, Nic. Maesstraat 73.
 G. D. Raedt, Jacob v. Lennepstraat 11.
 Mr. Dr. Schoch, Stadhouderskade 157.
 A. E. R. Snijders, Reinier Claessenstraat 37 III.

W. Snijders, Reinier Claessenstraat 37 III.
 G. G. Spier, Hooge Kadijk (Zeemanshuis).
 J. J. da Silva, Jac. Obrechtstraat 43.
 D. L. Schoenman, Albr. Thijmstraat 15 huis.
 J. Tjin-A-Djie, Domselaerstraat 37 I.
 L. F. Voet, Retiefstraat 39 I.
 A. Wix, Jac. Obrechtstraat 38 I.
 Ch. A. Wong, 2e Helmerstraat 3 huis.
 C. Wong Lun Hing, 2e Stadhouderskade 152.

ARNHEM.
 H. D. v. d. Meulen, Boulevard 95.
 's-GRAVENHAGE.
 A. S. J. Fernandes, Conradkade 37.
 Mevr. L. Ch. Fernandes-Simons, Conradkade 37.
 Mevrouw Paula C. Faverey, Nieuwe Havenstr. 74.
 Mevrouw L. A. P. R. van Spall, Conradkade 26.

LEIDEN.
 Prof. P. C. Flu, Singel 40.

ROTTERDAM.
 J. F. E. Einaar, Joost van Geelstraat 9b.

UTRECHT.
 F. Corsten, Admiraal van Ghentstraat 61bis.
 Mevrouw Th. Corsten, Admiraal van Ghentstr. 61bis.
 J. A. E. Tyndall, Maasstraat 28.

ZEIST.
 P. L. Jensen, Broederplein 7.

Uitverkoop prima Bontmantels
 en Pelterijen, tegen sterk verlaagde prijzen. Mol, Persianer, Bisam (nerz-murmelskunks). Biberette-veulen, Seal Electric, Antilope en Geit. Bontshawls en Bontgarnituren. Echte Vossen vanaf f 25.-, Bontvoeringen van f 30.-, Mantel, met bont gevoerd, naar maat f 90.-.

Firma JEAN PIERÔT
 88 VAN SWIETENSTRAAT 's-GRAVENHAGE
 Gevestigd sinds 1903 Oud betrouwbaar adres

WANNEER
 U zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning dan **Stoffeeren en Meubeleeren** door

H. FLICK - Scheveningen
 Neptunusstraat 148 - Telef. 53568

ELECTRISCHE GEYSERS
 Goedkoop — Zuinig — Gevaarloos
 Complete Electriche Sanitaire Installatiën
W. G. SCHEERES
 Electro-techn'sch Bureau 406
DEN HAAG
 Kantoor, en Monstercamer Hooigracht 1c Telef. 15170 Magazijn en Werkplaats Laan van Roos en Doorn 9

INHALATORIUM EN MASSAGE-INRICHTING
 aangesloten bij de Vereenigde Asthma-Inhalatoria te Keulen

TELEF. 13185 **C. E. FESELL** GIRO 120151
NASSAULAAN 2a - DEN HAAG

Ter behandeling van Asthma, Bronchitis, Kinkhoest, Stembandaandoeningen, enz. enz. Massage voor vermageringskuren, Rheumatische- en jichtaandoeningen, enz. enz. Ook gezichts- en hoofdmassage. Electro-galvanische zwak-stroom-behandeling met het Wohl-muth-apparaat voor zenuwaandoeningen en slechte bloedsomloop. Verwijderen van wratten en ontharing.

OOK AAN HUIS TE ONTBIEDEN
 Spreekuur 9—12 en van 2—5 uur, en volgens afspraak.

FRANS WALLAT
 BONTWERKER
ATELIERS VOOR FIJNE PELTERIJEN
 KETTINGSTRAAT 2A TELEFOON 10219
 'S-GRAVENHAGE 5109

VERLOFGANGERS
 wanneer U zich in Den Haag vestigt vraagt dan eens prijsopgaaf voor **ALLE Electriche Artikelen** aan bij:

K. C. CREMER Aert v. d. Goesstraat 10 Den Haag
 Telefoon 54325

CITY-THEATER
 Veenestraat 25 - DEN HAAG - Tel. 15454

Vanaf **Vrijdag 22 Jan. t/m**
Donderdag 28 Jan. 1926

DE WILTON-METRO-GOLDWIJN PICTURE
CIRCE, DE VERLEIDSTER
 met in de hoofdrol de bekoorlijke Filmdiva
MAE MURRAY
 Op het tooneel wegens het enorme succes geprolongeed

LOS 5 SENELAC.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONNEN
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b · DEN HAAG · Tel. 33472
Prima Java-Thee
 f 1.85 en f 1.55
 PER POND. 5027

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Te . 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN. 5022

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen, Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamewerk moet er aantrekkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamewerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag: S
J. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Hotel „De Twee Steden" Restaurant „De Twee Steden"
 Buitenhof Telefoon No. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMMIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIËVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST 5251
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST".
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.
STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongvrouwen uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen. Het **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied van personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekkende willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVI ZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de dame J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappeijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag van 2-4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.
 No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 4. Sarikat-Islam.
 5. De Suikerrijverheid in Nederlandsch-Indië.
 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 10. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.
 No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansch toneel.
 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De theecultuur op Java.
 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java.
 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
 No. 5. Nederlanders in Indië.
 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkswedertwezen.
 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den oofoverleggenwoordige der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia. 5026

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 5024